



มนัโตนันตสูตร คำหลวง

พระมหาโมคคัลลานะเถร ทรมานพระยานันโตปนนทนคราษ
จบบริบูรณ์

สุตฺถุทฺถิกถุคฺคตฺยปฤชณฺเณตฺมํ โฟธิณานํ สุลากมํ

นโม	ทิสฺส	ภควโต	อรหโต	สํมาสัมพุทฺธสฺส
นโนโตปนนท	นทกฺขคํ	วิพฺธิ	มhitฺถิ	
ปุตฺเตน	เถรภชเคน	ทมาปยโนโต		
อิทฺฐูปเทส	วิธินา	ชิตวา	มนินฺโต	
ตโนเตชสา	ภวตุ	เต	ชยมังคลาณี	
นวมสฺสิตวา	ชินพุทฺธิ		สทฺธมมตฺถิ	จ
อริยสุตฺตมุตฺตมํ			สํมภาสาย	สิสิภูจฺจํ
นโนโตปนนทนามกํ			วักขามิ	ปวรํ
ทิสฺส	วสาหมสฺมิ		นุบฺททวณฺตราย	โก

อหํ อันทว่าข้า ดิริปาโต นาม ผู้ชื้อมหาสิริบาต .เมื่อใน
 กาดบรรพช . ครันนิกัศวินิเวต เปนกระษัตริเพสวรา ชัมมิชิ-
 เปตลชยเชฏฐุสริยวงศ์นาม กชื้อเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร ไชยเชษฐ
 สริยวงษ เสดยรัชชงศ์ฤงการ วงับรรลถานมกต ต้ากต
 เปนฝ้ายหน้า เณญบัจจามิตรแพพ่าย นมัสสิตควา ถวาย
 นมัสการบังคม ชินพุทธี ซึ่งสมเด็จพระชินเนทรทศพล อันทเณญ
 เณญจวิฆมารทังห้ากดี แดข้าพระองค์ นิกนมัสการเคารพย์ สัตถัมมิ จ
 ซึ่งพระนพโตกุตตรธรรมทังเก้า แดพระปริยัตติธรรมเจ้าทังหลาย
 หมายทังแปดหมื่นสี่พัน พระธรรมชนิธนนิกดี แดพระสัทธรรมน
 อุตคมา อมต อันทนฤมตาจากมุกิต แดข้ากถวิถนมัสการ
 อริยสังฆ จ ซึ่งพระอัยฎวาริยสังฆกดี . คราบเท้าสมมตติสังฆ น
 กบังคม อุตคัม อันทอุตคभवรา ครันแดข้าถวายนมัสการ
 ซึ่งพระรัตนไตรยสถานเสริจประณามนบ วักขามิ กปรารพภ
 เพื่อกักกล่าว วัตถุ ในเรื่องราวนิทานธรรม นัน โทปนันท-
 นามก อันทชื้อนันท โทปนนท ปวร อันทมีพจนุสนธิบวร
 สติฎฐุ ให้เกดียงเกตาในอักษรแดพากยา ส้ามภาด้าย ด้วย
 สยามภาษาแห่งไทย นิสสัย เหตุอาไศรยพระบาฬี มคธภาส
 ซึ่งมีในมคธภาษา อหํ อันทว่าข้าพระบาทยุคคต นุบัททวินิต-
 รายโก ก็พ้นจากอันตรายบัททรวาสรรพาพาธ วล้า ด้วย
 อานาจพระบารมี ศัสส รตนัตตยปณามัสส แห่งพระศรี
 รตนัตไตรยประณาม อัสมิ จงมีตามปราถนาแห่งข้า เทอญ

อนันฺจันฺดรียเมเวทํ กัปปํปตฺตสทฺทิสฺสํสํตฺตทราณี วิสฺตึทฺธิสํชยฺย-
 กัปปานิ สกฺกตภวตฺตย โลก โลกนินยมนฺจจันตทลลสเนหพนฺธวต-
 ธารณบํสุ ราชญฺจามิกรรวเวทฺรียสํชปพาลมสวารคตฺตปฺปฏฺติ
 วิวิธวิจิตฺ ติโปกรณสทฺทิตมตฺติมมณินยมหาจกกวัตตฺตริชชสิริยา-
 ทินนปริจฺจาควเสน ทสฺปารมิตํ สกฺกตามรمانวมนมนาปฺตรา-
 ลังกตลีสทฺทยมนฺตฺตชนนยนาสิกกณฺณหิตฺตปาทาทิวรชฺงค-
 ปริจฺจาควเสน ทสฺอุปปารมิตํ นิชิตนชฺนธลปํงกชภวตฺตินยน
 อมรนรคณาภิรามณเณยชิตฺตปริจฺจาควเสน ทสฺปรมิตฺตปาร-
 มิตฺตนิทฺติ สมนตฺตปารมิตํ ปุเรตฺวา ปถวินาภิยาวิชยทุมฺมุเล
 อนนฺตปิกํปฺปํกมฺบิตบํณฺจวิธปริจฺจาคภตฺตเวตฺตนํปฺปทานาที่ต-
 กาลปริ โคณิตม โนมยทสฺปารมิตาติ คาลหตร โยธาพลนิกาเยน
 อมรมานวยกชคณธพฺพวิชาธรทานวกมฺภณฺทลีสทฺทพฺยคชชคค-
 กุณฺชรมหีสวราหก โคณสิร โคควยฺยสภ ไสณสิงคาลตฺตงฺครร-
 ปิจฺจุมกฏอจฺจตฺตจฺจ โกกมิกพานรชฺชณฺครนํงกฺลวิลาธอรเคน-
 ทหฺงสํบํง โกรวาทกพฺกกพฺลากากเสนกํงชคิชฺณกนฺนรภม-
 รมยฺร โกณฺจกมฺพิลมกรทฺททุกฺนาคมฺจจกจฺจปฺปฏฺติ อนนฺกัปป-
 การวณฺณตมหนฺตภิสนกววิรูปฺรูปนินฺมิตํ กามวิสยาเยตฺตสกฺก-

ทิพพมานวนิกรมาริตี สุริจิวิชุสทาการนาเนาวันเณสมุชล-
 ชคคจกกาปสร ไทมรมสทลลปัพพตมหามหิรหับปพรหิตถิจตุ-
 ทิปกเอกัปปหารปาเวสุสกาณิลพหลชิตมณัณฑลคามธาติสสรพ-
 ลนิกายั ปราเชตวา ทสพลจตุเวสารัชชวิสารทาतिकุณทาย-
 กัสส สัพพิณตณานัสสปลิลกิตวา ยสมหันทปณัณมหนันท-
 บันณามหนทานัน ปารคเตน วิวิธปการวินยพายกุสเสน ททั-
 ทมเทวตามนุสสนาคยักขาทีนั โอพารวินยาย วิชหิตวา จตุ-
 ราพายานิกทธิตมิจฉามัคค โท ปริโมเจตวา สกอลอริยาภิภูจิจิ-
 นิรुบัททวมัจฉนัตสุขัน นิพพานมทานคราภิมุขัน อัญจิงคิกมัค-
 คัปปวรัน มัคคั ปติฏฐัปปนมเนน โลกนาเถน ภควทา นิทาธ-
 สมเย มัชฌันตีกกาเล ทุสสัทตรตมเตชนทินกรเตไซ วिय
 นิทาธสมเยสุริยัคคมนัน วिय จ อุตสมเย ปุเปวิกสนัน วिय จ ไทติ

ย อเนน โลกนาเถน ภควทา นิพพิเสวนกรณัน อันทวา
 สมเด็จพระโตกนารถมุณีวร ผู้เปเนอกิสสรณแห่งไตรโลกยจุธาโตกา
 จารย แดเสรีจนาเพัญพุทธบารมีสมคังษั จิงคหนึ่งโลกยพนันถือ

ทสปารมิตัน อหนึ่งคือพระทศบารมี ธนาเพัญด้วยปรีติสามารถ
 พระบาทบริคยาคทานอนันต์ มีอาทิกคือไอสวรยศมบัตติ แห่ง
 บรมจักรพรรดิราชา อันทเปเนที่เส่นหายิ่งนัก อันทกอปรด้วย

นันทโศภนันทสูตร คำหลวง

๕

กัจจกัรรัตเนปเณอาที นานาราชอุปกฺรณ บวรรัตนครกาโร มิตัน
ว่ารัตนมถารกัตถ ไพทฺรยพฺรณประพาดรัตนัง สังขทักขินาวัฏฐ
สุพฺรณ รชฏสรพทาณา โอทยาหาราภรณ เครื่องปัจจุฐรณ
อนันต์ อนันโตภามัจฉรรยแห่งสัตว โดทยตรกัตติฎกพนัน ถือ
หมั่นคงด้วยแท้ แม่แห่งโดทยทั้งหลาย หมายถึงไตรภพนั้น

ทศอุปปารมิต์ หนึ่งคือทศอุปบารมี พระชินศรี
บริศยาศ บำเพ็ญมากแห่งพระชาติ ด้วยสามารถสรีรททา ปตง
พระกายาเปเนอาที พระสิโรนารตคาศาธา อนันประตบด้วยเครื่อง
ราชาปติโพธ หนึ่งได้ดชให้พระวรมางษเหตุไทย พระยูกกตไนย
พระองค์ อนันตรงพระโอสถมถา แดพระนาสีกะพระกรรณ
พระหัตถ์ แดพระบาทบัทมทั้งคู่อันหม่อมมรณรนา ชอบ
หทัยยิ่งนัก เปนที่รักแห่งอาตม์ พระโตกิศวรนารตสละได้
ด้วยง่ายให้เปเนทาน มีด้วยอเนกประการ แด

ทศปรมัตถ์ปารมิต์ หนึ่งคือทศบรมัตถ์บารมี ๗ ให้พระ
ชีวชีวิศร ปตติพระชนมพระชาติ ด้วยสามารถแสงวงพุทฺธโพธิ์
เพื่อจะไปรดสัตวคณา จะพาไปสู่นครนฤพาน อนันว่าการพระองค์
ปตงบริศยาศชีพิศรคังนี้ อนันเปนที่รักแห่งพรหมคณา แดอมรินทรา
คณเทพนิกรนรพรคา เพื่อรักกายาชีวาคม์ แดพระมุณินทร
นารตสรีรเพชฌ์ เสกัจบำเพ็ญพระบารมีสามสิบประการ ถิ่น
กาดนาณญีสิบอสงไชย มีกำไรแสงมหากัตถ์ อนันสมเด็จพระ
ชินเนทรทศพต ฌจณุมาราชิราช เจ้ากามชาตุพศพรตติ แด

ฆนัตหมู่मारโยเชศ อันทฤมิตรเพศกายา มีรูปานาคว เปน
 ฆนัตพตนาเนก มารดิเรกพิงกตุว คุวสูงบงกคคานาค์ รูปา
 มารนาหา เปนเทพดามานุษ อุกบัตติเปนครรพ กุมภัตน
 ชาติร์ยักษิทธิ เปตงเปนวิทายาธร เปนกินรสุบรรณ ตาง
 บางณัรูปา เปนพญาไกรสร เปนสุกรพยักษมา ตุรคชัคค
 คเสนทรากาสร เปนพานรสุงคาค อัจฉาสวานมฤคคา เปน
 พฤสกาแต โคพตอะ ฤพอะเปนวราหพานร โสมถ กทิง โทน โค
 กวาง ตางบางเปนวิถาร ตางมารเปนนาคราช แมตบมัตน
 พราศพรายแสง ตางจำแดงกายา เปนสับปาอัสฉักร เปน
 สุนักขไนแตชนี่ ตม่งงพีศุว โคจรจ พานร โตตตมจร เปน
 พังพอนเปนเสื่อแผ้ว แถ้วหมู่ยักษนาหา นฤมิตรเปนบักษา
 คณางค์ ตางบางเปนหงษบักษา นกคครุมกานกตาง เปน
 นกยางเด่นภมร โมร เขาเพตอง โกรญจคิชฉมา เปนสกุณา
 ค้อนหอย แข่งกันตอย โบายบีน เปนกุมภิสุงสูมาร เปน
 พิศดารกายา เปนมกราเปนนาค แดเตื่อนหดากรูปา เปน
 มัจฉากูรรมเศ แดมารโยเชศทั้งหลาย มีรูปกายมหันต์
 คุจวัสสันตกาตเมฆ ยังพรรเชกขารา ในมหาทวีปทั้งสี่ ให้
 มีอังกนึ่งคก ฝนสรสรกแข็งซ่า ในครั้งคราที่เตียว ษรอุ่ม
 เขียวหมู่मार บ้างชียนนาหา หัษถาถือเครื่องยุทธ สัรพาวุช
 สัรหตอน โคมรค้อนครกต่าก พฤกษามากนองเนื่อง แสง
 ศ้าศครเมถ็องอาภา กตถักขณาพิทษยุค ฤคพรายในเวหาค์

อาตมจ่มจมา สัตวในแห่งเหล่าทั้งหลาย อันประพฤติกฝ้าย
 ช่ายมาร แดเปนสถานแห่งอมรา น้อกามาพจนัน
 แดสมเด็จพระศรีสรรเพชญ์ ผู้กำจักริบุหมุ่บาป ปราบ
 หมุ่มารให้พ่ายแพ้ เทียงแท้ด้วยโยธา คือบุญยาพระศบารมี
 อันสมเด็จสากยสิทธิ์รักษา ทรงพระเบญจาบริศยาค อันมีภาคิ
 ห้าประการ แดพระราชทานรังวัด อันจับกัถบมิได้ แดตุแก่
 โถยธรรม สัพพัญญุตัญญาณ แดให้คฺุณูปประการบวร
 โลกุตตรสมบัตคิ คือทศพลจตุเวศารัชชญาณทั้งปวง ในช่วง
 วิชยบรมพฤษไพโพธิ์ อันไพโรจรุจี ในนาภีพสุธา แด
 สมเด็จบรมจักษุมาศรรเพชญ์ เสกัจพุทธยาตรธิดา คฤณโณรรฆ
 จตุรามหรรณพ เถอศตบโลกยโลกา ยิงบุญยานุภาพนัค
 เถอศยศคักคิอุดคมา อรรคารรมุบาย บรรยายธรรมโมวาท
 นดาดธา โลกยนิกร กตั้งสอนสัตวทั้งหลาย หมายมีอาทคิคือเทวา
 ยักษามานุษนาค อันผู้อันจักทรมานยากนัคหนา สมเด็จมุเนค
 ศวราบพิตร เปต็องไปตบตคิให้พัน จากหนทางมฤจนา
 อันพาสัตวทั้งปวงไป ทนทุกขในนิริยาบายทั้งสิ้ แดสมเด็จ
 อธิบคิแชรรยา โลกาจารย์พ่านัค นพอะซึ่งพระภักตรบวร
 ยงมหานครนฤพาน อันพันจากสถานอุบ้ทรวาศรรพาทุกข อัน
 บรมคฺุขอันันคิ อันพระอารยเจ้าทั้งปวงยอมปราถนา เปนที่
 แสงวงหาเปนที่รัก แดสมเด็จ โลกยพ่านัคนี้สบสกถ มีพุทธกมถ
 หฤไทย ถกนสัตวไว้ให้บริสุทธี ในมกฺุฏอุดคมาทาง คิอ

พระอัมภางคิกมคค แดงักษณอันทวรมาน ให้พาดเดี่ยวพศร้าย
 อันหมายหมั้นสัญญา ว่าอาตมายังนั้นได้ ในพระธรรมเพชญ์
 โพรธัมการ อันถึงสถานเดอศนี้ กตวิคมีพันแดง มีเดช
 แรงจ้ารุต แดงสุรยส์องจ้ารุต บำบักมีตมหนร์ อัมบุทคตทน
 คัวยยาก โนภาคอรรตทิวา เพธาสุรยเทเวค โนเมื่อเจตร
 กาดมาศ อันอุณหาศโธกา คุจพระภาณูเทวบุตร ผุคผาด
 รกคันไต อรุโณทไทยขึ้นมา เมื่อโกษยราตรีกาด ยัง
 บุษปมาตยใหญ่ห้อย ให้ขึ้นช้อยบานแบ่ง แห่งอันควรรก่ตุ
 อันนี้เปพดักษณปรมา แห่งสมเด็จพระชินนทราจารย์ อิท
 ทมน์ อันพระองคัทรมาณเดวนี้ อนัจฉริยิ ยังบมีเปน
 อัจจรรยก่อน แด

อิท ปโมัจฉริยิ ยัม ทิสส์ ตถาคทานูมเตน กัมปเปตสทิสส์-
 สาทิกมส์เชยย์ กตาทิกการสัมันโน อันเตวาสิโก เตส
 ทุททมนานัน ทเมทวา มิจฉามัคคโต ปริโมเจตวา สัมมา
 มัคคปทิจูเปตวา นิพพิเสวนมกาสิ

อันเตวาสิโก อันว่าพระอรรคพามบรมคิษย์ แห่งสมเด็จ
 สัษกิตศัวจารย คือพระมหาโมคคัลลทานเถรา อันมีบุรพ
 ปราถนาได้ทำไว้ สันอสงไชยแสนกัถบ์ แดสัศวทังปวงอันจทรมา
 ยาก ชกชัคมาจากมารรคตมฤจณา กตั้งไว้ ในสัสมาทฤษฏิมารรค
 ให้ปราศจากพาดพศอันร้ายได้นั้น แดทรมานอันใดอันอุตมา
 พันอันว่าทรมาน แห่งพระมหาโมคคัลลทานอุตม คัวยบรม

มุตตรา สมพุทธาธิบาย หมายถึงธรรมานอนี้ . อัจฉริย
ว่าเปนนที่อัจฉรย คืออศัจรยดิเรก แด

กถ อันว่าพระมหาโมคคัลลน ธรรมานสัควได้นั้น เปน
อศัจรย ดังฤา

เอกสัม กิร สมเย สัมมาทิฏฐิโก กัมมผลสัททหนิไต
ชนาถปิณนทิโก เสฏฐิสิ สกียหทยัพพันตรคตราคทหนิปป-
ชลิตกปิปปคชาลสตตปริธาบิต สกถเทวา สุมนุชสุบิณน-
คณพพยกาชาทนิ หทยปริลาหอุปสมนนิบิณนนิ คิริวาไซตตุง
คาวนิตลพหลรทนา กัมภิรณภวิสาลมภิกวนิ สกถเวเนย-
โสทวิวราภิสสิณิจิตามตตรสวร ทิโลกมณนทลสัพพา ปติวิ-
ธาย กกชนธสนันทานิ จิรกาลปิปวัตติตลสัพพาสววิธารณสมิตถิ
ทคคตีสสบิตตมานิ สัพพสัทตนิกรานิ ธารณิ ภควทา
โลกทึเปน ทลส มุขวิวรอติสวณียตวรรมณิวังสวสิฏฐิจรณ-
อฏฐิจังคสมบิณนาคเตน พรหมสเรน เทสิต อติมธู ธัมมวร
สุตวา สสาทรพหุमानสहितมานโส เทวตามนุสสันิกรมานิย-
คณนิกรสมันนาคทลส มุณิวรสส คณิ ธานยิตวา เสว ภาณเต
โลกปิตามหาชนธลมหิไต บิณนจหิ ภาณิขุสเทหิ สัทธ
คัมหากิ เคเห ภาณิ กัณนหตติ นิมนเตตวา สหิตสนยน-

บั้งกัษณนาทิตินิมุขนิกรสัณเฑาะฐิ ภาควโต ปาทปทุมเมถุนิ
 สกสิรสาภานทตวา บักกามิ

คือในกาลครั้งหนึ่งนั้น อันว่าอนาถบิณฑิกคฤหบดี มี
 ศรัทธาชมชอบ กอปรด้วยสัมมาทฤษฎี มีความพิริยชวาท
 เชื้อในผลในกรรม ได้สดับซึ่งพระธรรมอันเดอศ อันประเสริฐ
 อุดตมา พระธรรมเทศนาแห่งสมเด็จ พระสรเพ็ชญ์พุทธเจ้า
 อันเป็นที่เคารพบูชา ไตรโลกาภิวัตน์ อันมีพระสรเสด็จ
 พุทธดำเนียงบวร ปานพรมมาทั้งหลาย หมายถึงอัยฎางค
 ประการ อันเกิดแต่สถานช่องพระโอรส แห่งสมเด็จพระสร
 โนคตมวิสุทธิ มกฏโลกยหมัตถการ ปานสำเนียงบีแก้ว แจ่มใส
 แผ้วสรหะ เป็นลักษณะหินุบประมา พระมฤตสุรธาพุทธ
 พากย ยิ่งกว่ามากอนันต ครัสพระธรรมภาสิมย อันไพเราะ
 ส่นอะยิ่งนัก เปรียบด้วยอัครชตชลา อมฤตยาทิพโพยทก
 ธาราคกสง ไรจ ในช่องโลศรประสาท แห่งเวไนยชาติทั้งหลาย
 ว่างบิจิตรกระววยกระวต ในสกนทแห่งสัควทั้งหลาย หมายถึง
 อาทิกือเทพยดา ยักษาสุรกุมภันท์ คนรรพนาคาครุฑ แด
 มนุษยชาติทั้งปวง เตือคร้อนทรวงสัควโลกยเนื่องเนื่อง เรื่อง
 ด้วยเบตวเพตองผตาน ปานด้วยเพตองประไลยกัถบ์ อันใหม่
 สัควอัครา อูประมาต่อเพตองวาก กรุ่นอยู่ภาคพายใน กมล
 หฤไทยพัสดุ ทิตพดุงกุชรรมา ในกายแห่งสัคว พุทธองค์

ครัสต์เทศนา มถ้างอาศรัยทั้งผอง อันจอมศักดิ์ชั้นกาณนาณ
 ในชั้นรัตนदानส์ควทังหลาย อันเกิดแต่ตายเวียนไป ในไตรโลกย
 มณฑล อันสมเด็จพระทศพลพระองค์ ดำรงสัตว์ทั้งปวงไว้
 ให้ดูในแก่นสาร บรมให้ตกไปในภุมสถานทั้งหลาย คือจตุรา
 บายทุกขา แดพระสัตว์ทรรมาสุขุมาย สูงกว่าสถานสี่ขเรนทร์
 อันชื่อสุเมรุราชา พระธรรมหนาด้วยคุณ ยิ่งกว่าพสุทธดา
 พระสัตว์ทรรมาอันถัก อธิกถักษณุประมา กวาร์ตนาหิธี อัน
 กล่าวคือวาริศจตุรมุทร์ แดพระธรรมมุคคโรวาท อันว่าอนาค
 บินทิกนัณ ถวายเครื่องสัตว์รพมุชา บัสนันนาการคำรพย
 ประณามนบสัตว์เรัญ เจริญแห่งนิกรพระคุณวรา แห่งสมเด็จพระ
 วิสุทธเทพคามุนิวร อันอัมรนครณา โลกยสัตว์ทธาเปรมปรีติ
 จึงนิมนตพระศรีสัตว์รเพ็ชญ ข้าแต่สมเด็จพระพุทธองค์ ผู้เป็น
 พงษสุริยา อันเป็นพระชนกาธิราช ทู่วโลกธาตบุชา ข้าขอ
 อัญเชอญเสด็จพระพุทธองค์ จงรับโภชนสุปพยัญชนั กบัก้วย
 พระอรหันต์ถ้วนห้า ร้อยในเรือนข้าพระพุทธเจ้า เพตาเข้าพุกนี้
 แด้วเศรษฐูถวายอภิวาท แทบพุทธบาทยุคคต สมเด็จพระญาณ
 สมนตตรการ เปรียบด้วยกมุทบานประดับ กบัก้วยหม่มแมตงภู
 บินหวี่หวี่อร้อง รงมก้องไปมา ในพนสราบทุกเมศ แห่ง
 สมเด็จพระเวศรมคัชวา อันนี้เป็นอุประมาคฤหบดี กฤษดาญชดี
 พระบาท ด้วยเสียรอาคมแด้วกไป แด

อถ สัพพัชฌ์ตทานกัมมโป สัพพัชฌ์ตวินิมุตโต สัพพัชฌ์-
 โลกเชฐ์โง โน สัพพัชฌ์ตธา ตสส นิมันตณ อธิวาเสตวา ต
 ทิวสาวเสส รัตติกากณัง ปกตีกตัพพพุกทกัจเจน วิติณามะสิ

ในภานัน อันว่าสมเด็จบรมมารชินศาษาตา อันเปนอิศวรา
 แห่งไตรโลกยด้วยพิเศศ วิมุตติกิเศศอาสรว พรารพภพระกรุณา
 ทรงพระเมตตาอนุกรอะห ฤพะอะแกสศิวโลกยสบสกล ครันชรับ
 นิมนคคฤหบที่เสริจ ชกเสกัจสถิตสวารัญหฤไทย ยังอยู่ในทิพส
 ยังพระอิริยาบถมุณี สันราชครีประพฤคคิ ด้วยพุททกฤคยพิไสย
 ตามอันใดอันหนึ่ง อันพระองค์ฟังกทำนัน เปนปรกคิธรรมตา แด

ที่จักพรรณา ตามพระอาริยาธิบปราย หมายเปน
 ลักษณะอุประมา ค่อทิวาราตรี ปานมึรูปวิญญาณ อันอยู่
 ในสถานทีโกลั แดบมิได้ประฐิบัติติ พระพุททเจ้านัน

อถ รัตติยา วรมหิยาสา ยอิตโน ชยูปนวิรัตติ-
 โสกาย ภควโต สันตีกมูบับฐัจฉันิ ฉลภันติยา ตสสสา
 สันตึ บับฐัจฉาเน ทิวาหิ ทิวาปติหิ จ ปติลภิตัพพมะติเว
 กบับบิตสุชั อนุสสันตริณติยา วิย

อันว่านางอดคัมลักษณะกถยา มีภักตราถเฮ่ง หนองส่อง
 เปต่งนฤมตา ลักษณะาสรรพวราราค เปรียบสต่างกรจำรูต
 เพญบุรณพรณปรภา กรรูกปรียาตคมาแถศุช แถ้วม้ง

เกอดทุกขินทรีย์ อันราชตรีแถทิพส์ อันอยู่ไกลพระสุคตศำษดา
บมิไ้รักษาอุปดา กโถแห่งมารคแห่งผล บัวยการคณอยู่ไกล
บมิไ้ประภูบัตติรักษา สมนเด็จพระธรรมธราศำมินทรนั้

พลวบั้จจุสัสมเย นานับัปการทิจคณานั้ รวนกา-
รุณัณวิลาเปน สรนิกรทิตนยณั้พุปริพิสทิปรีปุนัณณั้ทมิณั้-
ทลสักสัภควทนาย ปรีเทวนานาย วิย ปรีกัชยมุปคตาเยว

ไ้เมื่อนางเบญจกัถยางควรา มีภักตราชรั่มชวบ อามตัวย
อัสสุชตธารา พรรณาคือน้ำค้ำง ประคูนางควนควำ ร้อง
ไ้ร่ำพิดาบ สัสนภาพรันจวน อันควรงเ็นดูกรุณา อุประมา
ค่อเสียงนก ค่าง โผผกร่อนร้อง สำนัียงกัองพงไพร ไ้ยาม
ไ้สมยบั้จจาคมั จวนประภาศักรจรประเมอด โถกยกำ:นอร
รถกันไ้โต อรุโณทไทยเพธา จโกษยแห่งราตรี ก็มีไ้ในกาดนั้ แถ

ชถ บั้จจุสัสมเย สมุปากเต สัฟัพากการสัมปุนัณไ้
ทุรูปโม โลกวิเสฐัใจ จิตัทวสิโก โลกวิทุ ทุริททริโต ไ้
ภควา มไ้ไวจิปนิธาย กายบั้ปติปาเตสุ กัปเปสทสัหัสสา-
ธิกวิสัทธิอสังขยยกัปปุปกัปบิตนยณั้ปติปทานาทิสัจริตจารินา
เทวตา คุณสมลังกทอวนิตลจลอติลกลัสมัพุตสัสัฐัจัทุมราชมุ-
ลาธิคเตน เคหกุฎุปาการปาสาทเสสทัตถุ นานาวุคัเตน
อัจจนตปรีสุทัธเณ ทิพัพจกัชุนา สัฟัพากาเรน ทิสัมาน-

หัตถัตถกถกนกกตึณฺฑกัปปติ มํ ภวตฺตยมนเสถํ โอิโถเกถิ

ในกาลเมื่อใกล้ จโกษยแห่งพระอรุณยามจะอรุโณทยะ
 สัมเด็จพระบรมโถโกตตราธิกธิคุณ ไพบุทธพุทธกายา ประดับ
 ด้วยทิวติงษาการชวติค แดสลิตยานุพยัญจนวรา พุทธไภวัญ
 ชิตาดิเรก แดมือเนกประการ อนันทุรัสสถานแห่งบุทคต อน
 จเปริยบด้วยพระสมณคณฺยานอนเอนศค พระองค์ประเศอรุกว่าโถกา
 โถกยบุชชาติด้วยพิเศษ แดพระโถกเชษฐพิจารณ ชำนาญในพุทธหฤ
 ไทย ทราบในโถกยทั้งหลาย หุมาในภพทั้งสาม อนันนามบรรหาร
 สังขารโถกยโถกา ภาชนาโถกยโถกย แดพระผู้ยศโยคอดุดมา
 ทูรทูราจากทุจริค ธกเสด็จพิจารณา ในภวาทั้งสามเนียรพิเศษ
 ด้วยพุทธเนตรจักษุณฺยาน ก็ปรากฏอาการทั้งสอง คือผลพดบ
 ทองกระจ่าง วางในปางพื้นพระหัตถ คระบัตแจ้งทุกประการ
 ด้วยพุทธจักษุณฺยานสมันต อนันบริสุทธทั้งปวง ยถครตอดตวง
 คฤหา พฤชาพงพนานต คฤหาสถานภฤคคิ แดครตอดคิรี
 ปราสาท ปรากฏราชฐรสึมา แดพระบัญญัติพุทธจักษุณฺ
 อนันพระองค์เจ้าได้ ในชวงวิไชยบรมพฤช อนันธิกรุจิรา เปน
 มกุฎาภรณชนนี บมิได้จลาจเลนทร อนันหมุเทเวนทรทั้งหลาย
 ถวายบุชานมัสการ พระองค์เอนศคกว่าสถานภพไตรย แดพระองค์
 ได้ทิพจักษุณฺนี้ ด้วยจำเรอญชรรมตฺจริค ประพฤคคิกิตยพิเศษ
 ควักพระเนตรให้ เปนทาน สุตฺตานุพระชนมพระชีพ อนันชให้

ประทับเปนทาน แสงสว่างดยเปลวเปล่ง พระองค์บำเพ็ญมานาน
 ประมาณณีสืบอสงไขย แต่มีกำไรแสนมหากัถ์ ในอันกล่าว
 พรรณนา พระองค์จินดาเจ็ดอสงไขย ในออกพุทธวาจา คณนา
 ได้แก้อสงไขย ในอันเพียรด้วยพระกายวาจา สังขยาได้สี่อสงไขย
 เศษกำไรแสนมหากัถ์ อันทพรรณาก่อนนั้น แถ

ทีสัไสโลกนกาเล เยว ปุราณพุทธูปปาทุบั้งจิตติวิธ
 สัจจวิตสกลเวเนยฺยชนวิจินตินนิปุลนเณ อเนกโกฏิสหัสส
 จักกวาพาริบบั้งจรีเต พุทธทิวากรัสส ฎาณชาตมยเชชฐ์
 กมิจฉาติฏฐิจิโก นันโทปนันทอรุคราชา อาปาถมาคัจฉติ

อันว่าพระญาณันโทปนันท อันเปนนาคราชา เปนสุขุม
 มฤจนาทฤษฏี กบ้งเกอดมีในพุทธชาตญาณ อันสุขุมาดพระ
 บัญญา แห่งพระพุทธรุทิวา กรวรญาณาบพิตร อันผาริตไป
 ในจักรวาฬ ประมาณแสนโกฏิมิถยา แถประมวณมาซึ่งสัศว
 เวไนยชาติ อันอาดมมีสุจริตธรรม สามประการอันได้สร้างไว้
 แถในชาติบุรพา ในพระศาสนาพระพุทธ อันอดมัตติแต่ก่อนนั้น
 กแจ้งสรพทุกประการ ในช่ายพระญาณทุกพระองค์ เมื่อทรง
 พระพิจารณา กแจ้งแท้ในกาณัน แถ

ไสจาย มิจฉาติฏฐิจิโก สมโนติวา พรหมโนติวา
 อุบั้งชฌาจริโยวาติ มาตา บิตโรติวา ธัมไมติวา นชานาติ

อันว่าพระญาณนโทปนนท์ อันเปนคนพาดา เปนมฤจณา
ทฤษณีนี กบมิมิรู้ว่าบุทกต เปนอรหนตศัรมณกดี อนึ่งกบมิมิรู้
ว่าผู้หนีพราหมณา อุบัสณาจารย์ชนกา แดผู้เปนมาดาบังเกิดเกล้า
บมิรู้จักว่าพระเจ้ากมี แก่นันโทปนันทนี้ แด

อถาที่ตานาคตบัจจุบับันนวัตถุณาณโกวิทโน ภควา
อัย นันโทปนันทอรุคราชา มัยหิ ฌาณชาตปมฺเขอาปาธมา
คัจฉติ อิตถิ นุ โช นันโทปนันทสัส ฌเนปติสัส อุปนิสัสโย
นตถติ อาวัชเชนโต อิทํ อิททสัส กิณฺจาปี โสเตนํทต-
ภาเวน มัคคผลํ ปติพุชฺฌิตุ นสฺกโกติ ทสฺหวินเยน วิเนตฺวา
กัมมผลํ สฺททฺทิตฺวา มม สาสนํ สฺททโท มาโน อายติ
มัคคผลปติพุชฺฌการเณสฺ ปติภฺฐิจายกา ถินมิจฺจามัคคโต
สฺกกททานํ สมุทฺทธีริตฺวา สกียปติสฺรณํ กริสฺสตีติ

ในกษณกาดนั้น อันว่าสมเด็จเจอธิปไตย บรมไตรยโลกนารถ
พระองค์นถาดในพระปรีชา อันพิจารณาแจ้งซึ่งอดีตานาคตประจุ-
บันน ชราบซึ่งสรรพพัสดุ แดพิจารณาวัตถุ คือนนโท-
ปนนทนาครันยา อันถึงซึ่งมาปรากฏ ในช่ายญาณแห่งพระ
อังกิรรมิเบญญา ดังพระองค์มารำพึง ดังจริงอันว่าอุปนิสไสย
บังใจ ในนนโทปนันทนี้ จว่ามีแต่ฤฯ หลาว่าหาบมิได้
พระองค์กชราบในวรพระบัญญัติ พุทธญาณอนันต อันว่า

นันทโทปนันทมหาค บมโอาจเพื่อจตรัส ซึ่งอริยมารรคผตญาณ
 เหตุเบเนเดียรณากำเนอด ถึงว่าเกอดตั้งนันทกดี แดสม ไรพระ
 นรสีหส์ศต จโอวาทด้วยบททรมาน จตั้งไว้ ให้เจียรกาด
 หนันคง ม้องคคคือคึดเบญจา อนันว่าพระญานาคันนี้ จักเชื่อ
 กรรมเชื่อผต จิตรจอำพดด้วยสรัทธา ในคำชนาพระตถาคคนี้
 กจะคังอยู่ในที่เบเนเหตุ จึงจะให้ผตพิเศษในภายหน้า คือจตุใน
 มรรคาคคคแดผต กจฤาสกนชแห่งอาตมภาพ อนันมานชัวหญาบ
 กระด้าง จากหนทางมฤจณา แดวกจตั้งอาตมาภาพไว้ เบเน
 ที่สรณาไศรยแห่งตน แด

โสอิทธิมา อาสิวิโส โฆรววิโส สวากเวเนโย เยว อนันว่า
 พระญานันทโทปนันท อนันเบเนอาเสียรพิศ อนันมีฤทธิพตพหตมทิมา
 กเบเนศราพกวินัย คือเบเนพิสัยพุทธขปริพาร พระสวากจพิงทวรมาร แด
 อถ สัตถา โกนุไซ อิทธิมา กตาทิการสัมบันโน
 ทุทัชมนุเภาย กุสโล มานุทธิตมานส ปติสัทธมานทชช
 ทวินยนาทิตารณกกชสมานัง อิมิ นันโทปนันทอรคาธิปติ
 วินยนิโต นิพพิเสวนัง กตวา มุลหวเสนาสัปปุริสเสวิต
 กุมคคมิจณาทัญญูโก ปริโมเจตวาตตตสัปปุริสเสวิต อริย-
 มัคเค ปุเวเสสัสสตีติ อาวัชเชนโต อิทธิปาฏิหาริยกรณ
 สกลามรมานวนิกรวสิญญูทรุ กตาทิการสัมบันโน ทุทัชม
 นุพายกุสโล โมคคสกลานัตเถร ทุติยคคสาวกั บัสสิ

ดับกาลนั้น อันว่าสมเด็จบรมบรรพชา กัมพูทชจินดา
 จำง ตั้งพระองค์บริวิคก ตั้งฤอันว่าพระสรภาพองค์ใด
 จักมีฤทธิไกรอชุตย กอปรด้วยคุณบุญยา อันได้อบรมมามาก
 แล้ว แดแก่ถ่วงถ้ำสำมาถ อันฉลาดในอุบายมากนัก จึงจัก
 ทรมาณพระญาณาคได้ กจะให้ทรมาณบัดนั้น ซึ่งนั้นโทปนนท
 อันตนได้เป็นใหญ่กว่า ในนาคาบรรลัษช หน้าใจดัดทกักชตะ
 มีมานะยกขึ้นไว้ ประทูลจงไชยปลิวยาบ ใจหยาบช้ำตันพัน
 อันบุทศถจะทรมาณยาก ซึ่งพระญาณาคอันร้าย ให้หายพาต
 หายพยศ แดจะเป็ถ้องปลดพระญาณาค จากมารรคมฤจฉา
 ทฤษฏี อันบมีบริสุทติ อันอัสัรบรุชพาต สบปราถนา
 ปรียาคม เสพด้วยสำมาถอันหลง แดจะดำรงให้เข้าไป ในทาง
 ธรรมอันเดอศ อันประเสอรรตติบริสุทติ อันสัรบรุชทั้งสอง
 ส้องเสพในธรรมา สมเด็จจอรรคสรณากวะโลกย กเหนพระมหา
 โมคคัลลา ผู้เป็นทุคิยสรภาพกประเสอรรตติ วิทธิธำเดอศกมะเดนทรา
 จักกะท่าปราฎิหารย ควรจทวรมาณาคราช ในอภิวาทนบขอบ
 แดกอปรด้วยคุณอันสร้างแล้ว กจชัดให้เืองแผ้วราคา แห่ง
 วรรณินทราชิราช แดฉลาดในธรรมุบาย กจทรมาณได้ด้อย่าง่าย แด

อถ นรามรนาโถ มลปรีสุทโธ โน ภควา ปภาตาย
 รัตติยา อุมภูฐากานุกคณกรณันตนิตถิ สิริรสาสุกรณันตถัญญูจ
 มุช โชวนาทิสิริกมิมิ กทวา สักลทพิพมานวนิกวานันนท

พหุชลธิมันตลวิหิตํ สรทสมยวิตสีตาสุกกวทนปริบุน
 เณนันทมานันตมามันเตตวา อานนทบญจันนํ ภิกขุสทานัน
 อาโรเจहि อชชตถาคโต เกณจิเทว กณเณเยน เทวโลก
 คมิตส์ตตีติ.

ในอัมคัมภานัน อันว่าสมเด็จพระผู้มีพุทธภากย อัมบริสุทธ
 จากมุกิต เปนที่พึงพรหมมินทรามรมาษชาติ ในเมื่อสิ้น
 โกรฐาสแห่งราชคริน ทินกรจรกระจาง สว่างพื้นคคหน้า พระองค์
 กทำชำระ พระสรวิระกฤตยาพระองค์ แดสรงพระภักตวิมธดา
 เปนผาสุขแห่งพระองค์ แดจอนุครอะหเณตุ แก่ผู้พุทธูปปะถาก
 แดมีพุทธภากย โองการดำรัส ครัสต์เรียกพระอาณนท อันอยู่ใน
 พระคนชกฐี อัมมอินทรียนรตักษณ แดมีพระภักตม่องเพ็ญเปน
 อันงาม นำมาซึ่งความสรัทธา แห่งเทพตามนุษยทั้งปวง บริบูรณ
 ปรดุจดวงพระจันทร์ แดงามในกรรตักฤตุมาศ อัมปราศจากเมฆา
 สีสสมนทดาวจรจรัส เมฆกำรัสทุระตุรา ก็ครัสต์ด้วยพุทธฐีกาบวร
 ว่าดูกรแดดงอาณนท ท่านจงบอกยบดให้รู้ แก่หมู่พระภิกษุสงฆ
 ร้อยยั้งห้า ว่าพระตถาคตทสมพล จักเสด็จหนเทวะทิศ ด้วย
 พุทธภิกยอัมหนึ่งพีมี่ ในกาตเช้าวันนีแ้ แต่

ตมัจ ปน ทิวส์ นาคมานวนิกรานัน โทปนันตีส
 ฝนปิตีส สัพพรตนมยอาปาณมณตล สชชยัส

โองการวันนั้น อันว่าหม่อมมาตามพทั้งหลาย กแต่ง
 สนามทักบายะสุรามาน แดเครื่องอลังการนาหา แห่งฉรร
 เณนทราอิราช ภัคตรภาชงามเดอค์แล้ว แต่ถ้วนแก้วเจ็ด
 ประการทุกสิ่ง แด

โส ปณ จักกวัตติรูปสิริ นิรมิตวา นานับปการ วิจิตต์-
 วัฒนสุนันนรชฎมณินย ทิพพะเสทนต์ต ธารยมาเนหิ
 ทิพพะภุสิตภุสิตเทหิ อเนกสหัสเสหิ นาคมานเวหิ เจว ทิสส์
 นกถนทิสส์นาทิตี อาการวิลาเสหิ กามินมโนหราชิ ปรม
 วิลาสาหิ นาคกัณเฒาหิ ปริวุตโต ยุคคัณธรมคัศตรุน
 สุริโยวีย ทิพพะพรตณบัสสังเก นิสันโน สัพพะพรตนชจิตตสุนันน
 รชฎกาชเนสุ อุมภูฐาจิต จักกวัตติโกชนาหารรหิ นานา
 รสนันนปานวิกตี่ โอโลเกตวา ภูณชิตุ อารทโย อโหสิ

อันดับกาถนั้น อันว่าพระญาฉรรณศควราเคียรพิศ ก็
 เนียรमितรรูปสุนรรชรา ประตุจสมเตจมหาจักรพรรดิ แดมีนาค
 บรรพสัชทั้งหลาย แดพถนิกายนับพัน กแห่ด้วยเครื่องฉรรพ
 ทิพพา คือเสวตรฉัตราทิพรคณ อันเปนสิริสวัสดิ์โอฬาร แด
 รชฎมาตยสุพรรณ ฉรรพพิจิตรต่างต่าง อันว่านางนาคทั้งหลาย
 มีกายพิงสุคควาศ อันอภิธาศอุดม คราตเครื่อนนมคณา
 เปนที่ปราถนาแห่งบุรุษ แดงามเปนพุทชเปนภาพ ควรแกยนิ

นันทโศภนันทสูตร คำหลวง

ฅาภยนิทรี รุพาทีอภิปราย แยมัยมพรายจิ่งกถ่าว พิททูต
 ท้าวควรรชม มือประหม่นอบหม่อม นิ่งถ้อมเฝ้าอรุคราช เหนือ
 ทิพรัตนาศนบัตถังก์ อันว่าภุขังคราชา ประดุจพระภาณুবวร
 ทินกรจรอุไทย รังสีไถงกระจำง เหนือพ่างพื้นคคกานนดร
 อันเทียบมยอตยुकนธกริรินทร์ กทฤณินโธซาหาร อันนพานสุรา
 นานาชาทนิยเนก รสดีเรกทั้งผอง อันตั้งอยู่เหนือภาชนทอง
 เงินแก้ว กปรารพภแล้วเพื่อจะบริโภค ในกาดนั้น แล

ตโต ภควา สัพพะปัญพุทธจักกวัตติราชาภิเสกการิวิธ
 ชิตกวงสัมภุเตน นววิชวาเรน สกตปถวิกัมปนสมิตเถน
 อุปริบักกถาชารสตินัตชยกุสม โกวิตารบับผวณนรตตปรมบีสุ
 กุลจิวเรน กนกาจลสิขรปติมัสมคคภสคตกาย สัมปฏิจันไน
 สมนัตสุจิริกนคคหัพภันทร โท อสัมภิตตรุนทรินิน ไทวีย
 ปรมสคันธกฏิต ไท นิกขมิตวา จปน อุทยบัพพิพตกฏเฐ ปุณเณ
 จัน ไทวีย คันธกฏิบมุเช ถิตวา อานันท์ ภิกขุสซ
 สันนิปาเตสิ

ในกาดปางนั้น อันว่าสมเด็จพะสวระยมภุญาณมहिมา กทรง
 พระพัชตชาวรวระรังค์ สัพพะเหนือพุทธานโสตรอดุทย มหาบางษุ
 กุตพัชตจรจิวระวา ปานรัตคบุษบาสรเอ็ง แสงสุกเปตังสีก้า ดูจก
 สุน่าสัมรอก แลสิดอกโกวิฬาร อันมีในสถานพนาทวา มี

พรรณานันท์มุนี จุ่มที่นี้ระตธา แดมหามังสุกุดจิวรนี้ได้
 อันทาใจให้รณันต จตพิจตจะต ตั้งขยาได้แก้วกรั้ง บังเกอด
 เปนกรอะอันไกร ชอบพระเหตุไทยจินดา เปนเครื่องบรมพุทธา
 ภิเชก อันทิเรกวิสุทธ แห่งสมเด็จทิปทุกตโมโคกมเจ้า ประตุจ
 กรอะเข้าการรงค แห่งองค์บรมจักรพรรดิ อันเป็นเครื่องขัตรี
 ประโภก สมเด็จพระคิตกโตกยวิสุทธ รูปพระพุทธรูปษจรรย
 กอปรด้วยฉัพพิชพรรณรังสี พระรัศมีปรัามวย กอปรด้วย
 ทวัตตังษมหา บุรุษลักษณะนาชวระต แดอสิคยานุพยัญชนะวง
 พระองค์เสด็จจากสถาน พุทธองค์ปานสีขเรนทร พระญาเศ
 ฐพรรณ เสด็จจากพระคันชกฐี สมเด็จพระนรดีหมุณีวร ปาน
 ครุณไกรสรสีหราช บมีได้ ไหวหวาดด้วยสำเนียง เสียงพิทชยุค
 อันตก บมีตั้งกรุงนกอการ แก่พาดมฤคคราชทั้งหลาย เยือง
 กรายสีหขำนัน จากสุพรรณคูลา รัศมีได้ภาสะมันต ชุเสด็จ
 สถิตหน้าพระคันชกฐี มีอุประมาทำเนียบ เปரியบรมพุทธานค
 กตตต่างกรจรอุไทย เหนือพระญาไศระบวร อันชื้อยุคนรพระหา
 สมเด็จพระอิธิรรวระรา กตั้งพระอาณนท ให้ผสมนิกอรหนตทั้งปวง แด

ตทาจน วิบัสสนาสุภายคณหิตเถน สัพพิภิสเสตติณต
 ตานิกเว คณหิตวา อิทธิปาทวรภูมิ ภาเตตวา จตุสติ
 บัญฐานบณหยา ปหริตวา กามรูปารูปภวส์ชาเต ตโยภเว
 จุณณวิจุณณ กตวา สหปติสัมภิทา สัพพิพาสวสมุจเจทา

รหัตตบัตโต ปถมคคสาวโก สารีปตฺตวรคฺชนฺธสฺส โส ปติสฺสมภิ
ทบตฺเต อิตฺตโน ปรีวาเร คเหตฺวา อโนปมาຍคคสาวกสิ
ตาย ภควโต ทกฺขณบัตฺเต นิสฺสํ

ในกาลปางนั้น อันว่าพระมหาสาริบุตร อันเปนทักขิน
พุทธพาทา ประณมอรรคสาวกอันเดอศ พระญาณประเสอรรดิ
คามภีร ประคฺจคนชหฺษตินทรกฺุญชรบวร คตโตกฺุคฺตรอรหฺนค
ชเผตฺจสฺรรพาสวเกิเตศ เปนสมฺมุทเนทประหาร กบตฺวัยพระ
ประฏิสฺสมภิทาญานทงฺปวง กเอางวงกระหวัดพามา ซึ่งคฤณ
ธดาทงฺหลาย หมายถึงอิกิเตศทงฺปวง ดวฺยงวงคือพระหัตถ
อันเปนอายตฺนระวรา คือพระวิบัตฺตสเนาญานแห่งพระองค์ กทง
ดงโนพสุธาอันพิจิตฺร คือพระอิทธิมาทบวรา เอยฺยบไปมาทวฺย
สฺนเท้า คือพระสตีบฏฐานเจ้าทงฺสํ ชกกระท่าตรีภทงฺสํตาม
คือกามภะวารูปาภะ แดอระรูปภทงฺปวงสํ กให้เปนภักศม
ตระบัตฺตเปนจฺจรรณวิจฺจรรณา ชกพาบวิพารแห่งพระองค์ อันตรง
พระประฏิสฺสมภีทา กมาทวฺยสฺราพกะคฺนโต งามบมิตฺจอุประไม
ยุบประมา กเส้าอยู่ฝ้ายชวาแห่งสมเด็จ พระสฺรรเพชญ์
พุทธเจ้า แด

ตทณฺนฺตรเมว สฺมาธิอวาเต วิริยงฺคารํ ปรีปุเรตฺวา
อนิจฺจาติสฺสํกชณา อุกฺกามชฺวิบัตฺตสฺนาภสฺตํ โยเชตฺวา
จตุมหากฺุติกํ กรชฺกายอชฺบิณฺเฑทณฺณคคินา ปรีปาเจตฺวา

ทานสันธานาเสน คเหตวา สีสาทิกกรณีหิ อเปตวา อวิยง
 กุญฺเณ ปหรนฺโต ทิสฺส อวิชฺชาสึสฺส ภินฺทิตวา อคฺคณ
 บัตฺโต ทุทฺติยสาวกมหาโมคคัลลสถานตฺเถรกัมมารวโร อตฺตนา
 สทิสเส ปรีวาเว คเหตวา ภควโต วามบัสฺเส นิสฺสิทฺติ

ในขณะกาลดั้นนั้น อันว่าพระมหาโมคคัลลดา อันเป็น
 อุตฺตร พาทาพระพุทฺธ - มกุฏโถกาจารย์พิตร ชกประพฤติภิกษุ
 ในทฺตฺติยะ อรรคสระวากะอันเดอศ ฝ่ายวิทธิประเสอรรคิวงระ
 อฺุประมาแห่งพระมหาโมคคัลลดาณ ประคฺุจโถหาการสึถบิ อันให้
 ชาตคคิคำเกอง ในเตาเพดองตนถ่าว อันถ่าวคือวิริยาอตุย
 ให้ ไพบุญฺยในสฺกนชอศฺยา อันถ่าวคือปรีชาสมาธิอัน อันธสุบ
 วาตนิรันตรไปมา คือพระวิบัสฺสสะนาเวรางค จิงวางโถหะตงเภา
 ในปากเบ้ากอฺุประไมย คอพระไตรลักษณ์ญาณ กให้อฺุณหาการ
 แห่งโถหะ อันถ่าวคือขันธะกรชกาย อันธหมายพรรณา ใน
 มหาภูตรูปทังสี่ ให้สูกทฺวฺยเบตวอศคิ โดยรอบ คือกอปรทฺวฺย
 องคบญฺญา เขาธันธาตถือมาวางไว้ ไค้แกให้ชนทาน วางไว้
 ในสฺถานหน้าทัง คือตั้งอยู่ในสึถบารมี แดคคิด้วยค้อนไปมา
 คือพระจตุราริยสัจจธรรม กท่าถายเดี่ยวในอันตโถหา คืออวิชชา
 อันกำบังสึทว ชกถึงซึ่งอรหัตตผลญาณ กพาเอาบริพเรทังหลาย
 อันเสมอด้วยพระกายแห่งพระองค์ ชกหน้าคนส่งชมทังหลาย มา
 เฝ้าฝ่ายซ้ายแห่งสมเด็จ พระสรุเพชญ์พุทฺธเจ้า แด

ตโต อันทรา โลกียโลกุตตรสัตถา มหา โสณทัชช
 สกตภิเสสทิณลทํ คเหตฺวา จตฺสตีปฺภุจฺฉานวฺรชานนฺมหิ-
 อปราปรํ ปหริตฺวา สัพฺพานฺภูจฺวิธายกคามรชชํ ปุํไป-
 เตตฺวา อนิจฺจาทิวปฺสฺสนามเช ธเปตฺวา สฺมาธิชิวหา
 ปรีวทเตตฺวา ฌานธามาหิ วิทฺธเชตฺวา มคฺคผลคฺวาหิ
 ปเวเสตฺวา อมตนิพฺพานกฺุจฺฉิมหิ ปุริโต อณฺาตโกณ-
 ฑ์ณมมหาเนาโค สัพฺพาสวปรีสุทฺธเฮ อิตฺตโน ปรีวาเว
 คเหตฺวา ภควนฺทํ ปรีวาเวเนโต ภควโต ปุํจฺฉโต นิสีทิ

ในขณะกาลดั้นนั้น อันว่าพระอัญญาตโกณทัชช ประชฺ
 บันชรหศีทินทร รวบเอาศิริวรรณตา อันกล่าวคือสรรพาทกิเลส
 ทั้งปวง มาด้วยวงอันใหญ่ คือใน โลกีย โลกุตตรสัตถา
 ฟาดไปมาซึ่งตฤณตาคืออกิเลส ในชานุประเทศอันเลอศ คือ
 พระสตีปฺภุฐานอันประเสริฐรัตทั้งสี่ กสมัดเสียซึ่งทุกฺ คือกาม
 อันบมีเป็นประโยชน์ทั้งหลาย กตั้งไว้พ่ายในปาก คือบัญญัติ
 มากพิจารณา อนิตยสังขารทุกขอนัตต กกระหวัดด้วยชีวหาตม
 คือสมาธิสมาบัติ กเกี่ยวให้เปนนกัมด้วยกราม คือนามญาณ
 สิบประการ • มือุทยญาณเปนคั้น แดกคั้นให้พันเข้าไปในคอ
 กเปรียบต่อพระอริยมารรคอริยผล กให้บริบูรณ์ในมณฑลตสกตนาภ
 คือวาริรสอมตโมกษนฤพาน ชกพาวริวารแห่งพระองค์ อันธรง

ธรรมบริสุทธ วิมুক্তิอาสรัพทังหลาย มากกราบถวายบังคม
 สัมเด็จพระสรพรเชฎฐพุทธเจ้า แลวกถ้อมเฝ้าอยู่เบื้องพระชนอง แด

ตทา สกถททยพภันตเว จิตฺ สัพพะพานัญญูวิธายกสัพพะ-
 กิเลสํ กัปปวิคคมนสมเย บัญจสุริยปาตัพพะภาเวเน มหัตถน-
 โวทกวินาสํ วิย อริยมัคคสุริยปาตัพพะภาเวเน สุกขาเปตฺวา
 อคคผลปัตโต มหากัสสเปเถโร อตฺตโน ปริวาเร คเหตุวา
 ภควันตํ ปริวาเรสี

ในกาดนั้น อันว่าพระมหากัสสปเถร ยังกมะเถนทริยจิตร
 อันมิครด้วยกิเลสตามก แดคกแต่งโตกีย บมึเปนปร โยชน
 ทังปวง อันสติทยในพระทรวงแห่งพระองค์ ประตุจคงคาอันมาก
 ในมหาสมุทร ให้แห่งสิ้นสุดด้วยพระอริยมัคค อันมานถักษณ
 ประสัษฐุ ประตุจนฤรพัตติสุริยา เมื่อกัดปาพินาศ รัตค โมภาษ
 ทังปวง ถ้วนหัวดวงนฤชฌ์ ชตกำนุงสมุทรมมาน เมื่อ
 โดกานตะราย ฉิบหายด้วยอัคยา ชกถูธรรมมรรคาชิกชยาน
 ชกพาเอาบริพารแห่งพระองค์ อันชำระธรรมวิสุทธ มาถ้อม
 สัมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่ แด

อถึณเณ มหาเถรา จตุปาริสุทธิสึตจามิกรกัญญุกํ ปารุ-
 ปิตฺวา สมาริกรชฎากวเจเน ถิรํ พินธิตฺวา อุตฺตมเตรสุตฺตังค-
 สันนาทํ สันนยหตฺวา อโยน โส มนสิการสรสัตติ โทมรนิวาร-

นันทิ จตุสทิบัญญัติจันผลกวี คณหิตวา สัตตมัจฉินต-
 ภาตทุจฉาติ ทารุณตรี ชนชรามรณาทีสสารทุกัชาติ
 สัมพาตทุคคัมที่ธานูปภวตติชฎุมัจฉาทีฏฐิจีวนปาทปตทาชาต
 สันฉินนันทิ มัคคณาณนิสัททคัค คณหิตวา วจิตจามิ-
 กรจัมมวम्मิกา วย มหาโยธาตตถุกกวัตตนิรันธ ปริวาเรสุ

ในกษณกาตานุกรรม โดยนียมพรรณา อันว่าพระมหา
 เถราทั้งอง มากเนื่องหนองหม้ออื่น ชมชื่นแต่พระกายา ทรง
 พระมาตาสุพรรณ ประดับด้วยมณีสรพโสภา คือพระจุฑาปริ-
 สุธกศีตสารวม กรอะเงินสรวมพระองค์ ผูกหมั้นคองักหนา
 ชั้นนี้พรรณาคือสมาธิ รตอดแต่งสาครอาวูช อานบริสุทระวาม
 อันจเข้าสู่สงครามชิงไชย กล่าวคือไตรรัตตุงค์ ทุกพระองค์
 ประฏิบัติ เปนศิริสวัสดิโอฟาร ชำนานในรณรงค์ กทรง
 เสโดหะตายทอง ใต้บ้องสรพสาชตรา คือพระจัตตาวิสติบัญญัติฐาน
 รห้ามสรพภยานตรา หมายคือสรก่าชราบ ตำพงดาบ
 หอกชัต คือนมัสสการทั้งหลาย อันมีอุบายนานา แถหา
 ปรโยชนบมิได้ ธรรมไว้ซึ่งดาวชั้นคมนัก คือพระอริยมัคคผลญาณ
 เพื่อจประหารพนรูกา อันอาทวาราชี่ สำชีพฤกษตดา คือ
 มฤจนาทฤษฏี แน่นชัตที่มรรคา หนากว่าหนายิ่งนัก อันเกอด
 ในมัคควณะกัณดาร อันเปนสถานไปยาก คือภพอันดำบาก
 แห่งสัตว ด้วยส่งสารวัฏฐทุกขเปนอาที คือชาติชราพยาธิมรณา

อันมาก อันไปยากนักฟังกตว ทว่าสรรพสัตว์เนื่องนิตยมา
 รกเข้าล้อมซึ่งสมเด็จพระญาจักรพรรดิ คือสมเด็จพระอังกิร
 รัตต์มีสาชดา แดพระมหาเถราทังสอง ทรงกรอระทองอันรจนา
 ประคองมหาโยธาอันเอดค์ แด

เทหิ ปริวาริโต ภควา รามณเอย ฉันทันตทหติเว
 อัญสุสหัสสกุณัชนาเคหิ ปริวาริโต วีย อสูทิตถัพเพ โธ
 ฉันทันตวารณาธาติ มูเต บันทุกัมพลลิสาสเน ทาวทีส-
 เทวทา คณปริวัตโต วีย สักโกเทวราชา วิปลชทุทกคัจฉ-
 บัลลวงกรสมลันฉนโน วีย รตนทีพพุกัโช สุวัณณสาชา
 ปุตตัพพบัลลวงกรวิราชิโต วีย มหาชัมพุกัโช วิโรจิตถ

อันว่าสมเด็จพระอังกิรโสภคร บวรมนัรพิพงษ์ แดมีหมุ
 พระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย ถวายนมัสการห้อมล้อม สระพรัง
 พร้อมรุจิรา โสภภาพรรณศิริวิธาศ ประคองพระญาคเสนทรชาติ
 ฉันทันต อันสูงเด่นหนึ่งมีประมาณ แดคชบริวารแปดพัน
 ถ้อมพระฉันทันตอันประเสอรรดิ บังเกิดแทบฉันทันตะสระ โกถ
 เดียรณะชตที่ อันเปนที่สุขรมย อนึ่งโสภประคองสมเด็จพระ เทวราช
 เพชรปานี อันมีในไตรศรีงษโตกา แดมีอมรากรทั้งหลาย
 ห้อมล้อมถวายอภิวัณฑ์ เสด็จเห็นอนันตทุกัมพลลิสาดาศน์ แทบ
 รัมปาริกษาคยพฤกษา อนึ่งอุประมาคังไม้แก้ว อนันตประเสอรรดิ
 แดด้วยทิพยรัตน แดประทับด้วยสาชามันตรอังกูร แดงามด้วย

รุ่มน้อยแต่ใหญ่ อนึ่งอุประไมยหินุบประมา ต่อชมพุกฤษา
 มหิมา อันประจำทวีปมหิมา บัทรสาจากหิรัญญ ผดผกาขันท
 อังกุร งามอดุทยแก้วกัวยกาญจน แลสถิตยในอุตรรสถาน
 แห่งชมพุกวี่ป นุเนาสมีบเซองพนม ซากุมพศัชมพิษฎวาร
 เนากำนงสถานเดอมพน ชมอะหิมะวนตประเทศ แด

อถรณคณณณิปตินิกรปทรณกโร โรสถานลวินุโท
 สัพพะเมธุพทุทธครุฑธราชา มานุฑุทธมานัส มานนียทราว
 มานกต นันโทปนันท์อรุคราฐ สัมปมาเสตุกาโม ยถา
 บัสนันน ภิโยโยภาวาย อีสสาโกทททานัน อีสสาปกตัททาย
 ตถานรูป อิทธาภิธวาร อภิธชริทวา ฌัพพิธิตโย ปริโต
 วิสัชเชทวา ยถา นาคราชา สภิกษุสัสม ภควันท์ บัสนัน
 ตถา อธิฐฐัทธิทวา เทวตามนุสัเสวจนปถาตีทาย พุฑุทธิสิริยา
 อนิลปถมัพภุคเนทวา เทวโลกาภิมุไซ ปายาสี

ในกษณกาดนั้น อันว่าเวนะไตรยราชา คือสมเด็จพระ
 ราชดาตัพพัญญู อันประหารซึ่งหมู่ นาคราช คือให้ปราศจากเกดศ
 กดับเสร์จซึ่งเดชะเดชา คือโทษาให้พินาศ พระองค์ปราถนาเพื่อ
 จทำตาย ๐ หมายถึงพระญาณน โศภนหนทนาคนัน อันเปนอธิบดีไน
 บาดาต มีจิตรพุงช่านด้วยมานะ แดดูหมิ่นสมเด็จโลกยเชษฎวา
 อันนิกรพรหมมามรณรทงหลาย ควรถวายนมัสการบูชา พระองค์

กแต่งพระฤทธาณูภาเวศ ด้วยพุทธเดชสมภาร บังควรด้วยประการ
 คั้งนี้ได้ เพื่อจะให้บรรลัษยบัสสันนา จำเรอนสรัทธา ยิ่งกว่าเก่า
 พระองค์เจ้าย่อมบำบัต สัตวทั้งหลายในโลกา ให้หายวิเศษยาราภิ
 อันมีปรกติอยู่ในอาตมา แห่งสัตวโลกาทั้งหลายนั้น มีด้วย
 ประการฉนี้ใด ในเมื่อกาตวันนั้น พระองค์ก็เปล่งน้อพรรณรังษี
 เปนยुकคตรัศม์มหกประการ ไปคตสถานนพอะหน้า แห่งพระญา
 นน โศภนนท มีด้วยประการกตังนั้น อันว่าพระญาอรุณราช
 จยตสมเด็จบรม โลกนารรตมุนิวงษ แตนิกกรสงฆบริพาร มีด้วย
 ประการฉนี้ใด สมเด็จบรมบรมไตรโลกาจารย์ กอธัชฐาน
 คั้งนั้นเสด็จ กเสด็จพุทธท่าเนอรหะชั้น สู่ฟ้างพื้นอากาศ
 นพอะซึ่งเทวราชโลกา ด้วยพุทธติศาสิริสวัสดิ กตวงเสี่ยซึ่ง
 บรรลัษยทั้งหลาย อันจกถ้าวบรรยายพรรณนา ซึ่งพระพุททธิศา
 อันเลอศนั้น

อท ภควา ส้าวกนิกรรตนมยชุทธกไปตากรานคโต
 ฉัพพณณธิตโตทกกริตามพร คตถวนบัสถวมานอตุตมธัมมิก-
 ชนธ วิวิธวิจิตตสารสัพพณณกนทไปตากาเรนาภิสาสมาโน
 อถวา นิลปทลสมิรณบักโขภิตสิ ไฉลังฆมาโน ปราธานรูป-
 วินยิตัพพ ทฏฐิจกมมสมังคี นัน โศปนันทกษคราฐ สันทิสส-
 มาโน ยทิวรคณนาภา วิธวันณบัตตรถนิกรปริวัฑโต ทย-
 ฒโยชนสทพนธคตโต นิตตัสัพพรณคณกตคตวิบักโข

ราชา สุปันโน อถวา สรทสมยพหลปโยธรปตลวิวิท-
 วิสาลามภรททาเนกตณุชนกชตตากกรปริวูตโต วิย นกชตต-
 ราชา ปุณฺณจันโท พสุมยจกมสทิสเน ทัสส วิมานมัตถ-
 เกเนว ปุณฺณจิกกชุตเทหิ สัทธี เทวโลกาภิมุโข ปายาสี

ในขณะเวลานั้น อันว่าสมเด็จพระบรมนายก ดิถกโลกจตุรา ประคอง
 มหานาวาสุพรรณ มีนิกรรอหันตทั้งหลาย แดถวายนมัสการ
 หอระตาม กงามปานต์เภาแก้วอันน้อย ทั้งห้าวร้อยเปนมวิวาร
 กงามนักในอาการสเภาทอง อันไพบุญด้วยของวิเศษ อันมี
 รัตนประเภทนานา คือพระพุทธรายาธรรมชันธ์ อันมีพรรณ
 ยอดดมา ถอยไปในมหาสมุทรอันกว้าง คือฟ้างพื้นอากาศ
 ไพบุญดาศไปด้วยวารี คือพระรัตนมีหกประการ สมเด็จพระ
 ชินะมานบพิตรนั้น ประคองสุบรรณราชา อันมีกายอันยาว
 กถ่าวได้ร้อยห้าสิบโยชน์ประมาณ แดบีกอันพิชฎารกระเพื่อ เปน
 พยุหือพันตึก เตียงคฤาณคิกพึงตรนท กณณของในเวหาค์
 ด้วยฤทธิอำนาจเร็วพถัน อันเป็นสัตว์แก่หมู่เนาคา คือหมู่กิเตศา
 ทั้งหลายนั้น แดมีตักุณาพรรณทั้งหลาย พิจิตรพรรณรายนานา
 คือหมู่แห่งโยคาพจร อันตามประนมกรห้อมล้อม ประนามน้อม
 วันทา แดสมเด็จพระพุทธรญาณอนันต์ กงามประคองพระจันทร์
 ผ่องเพ็ญ เปนอธิบดีแก่หมู่ฤกษดารา แดดาราภรรคาอันบริสุทธ์
 คือพระพุทธรูปอันอเนก ฤทธาติเรกไปตาม กงามในห้อง

โผยมาภาค แลพื้นเวหาคอันกว้าง กระจ่างสว่างเบญจตา
 ทวารจากเมฆนันทราย หมายถึงเหมือนบุรณนทวารจรจรลี ชัน
 เปนกรรตักกาดสรัทธุดุมาศ์ สัมเด็จพระสถิตถาวรณศัพท์บัญญัติ เสรีจ
 ณฑพอะสุเทวโลกา กับด้วยพระภิกษุณาสรรพห้าวร้อย กเสด็จหอะ
 ตอยในเบื้องบน แห่งวิมานนันทโทปนันทนาคราช แดมางสุพุทธบาท
 อันอุดม ประคองจกรมอันแล้ว ไปด้วยแก้วอันรจนา กปรากฏ
 แก่พระญาณนโทปนันทนาค อันก่อปรด้วยกรรมอันร้ายมากทุรพจ
 แดจเพียงทำลายด้วยบทธรรมาน . อันควรแก่ถานแก่โทษ กจกัารพย
 แก่พระอรหาคิคุโณดคัม บรมบพิตรพุทธคุณเจ้า แด

เตนไฮ ๑๒๐ สมนเยน นันโทปนันทสูตร อรคาธิปติสัส
 เอรูบี่ ตามกตรั ทิฏฐิจิศาต อูบี่บี่นนี่ โหติ อิเม นาม
 มุณทกสมณา มัยหอปวิภาวเนน เทวตานัน ทาวทีสานัน ภาวนัน
 ภาวีสสันตนิ นิกขมันตนิ อิทานิ อิตโต บัฏฐัจาย อิเมส มัยห
 มิตถเก ปาทบี่สุ โอกรันตานัน คินตุน น ทัสสวมีติ

แม้ในกาลวันนั้น อันว่านันทโทปนันทนาคราช กกล่าว
 คำวิปตาคานา กอปรด้วยมฤจดาตฤชฎี เปนวจ์ตามกขิงนัก
 กมีตกษณคังนี้ อันว่าพวกขีสร่มณ อัน โทณสีสะเหล่านี้ได้
 ย่อมเข้าไปสู่เทวา อันอยู่ดาวะคิงษาสถาน กมาเหนือพิมจนแห่งเรา
 แม้นจกดับเทาเมืองชน กข้ามไปเบื้องบนปราสาท . แห่งอาคมนี่
 หลายวาร คังแต่กาลวันนีไป อาคมนมีให้สร่มณา สู่เทวโลกา

ทั้งหลาย อันเรียรายรชทุติ์ อันมีในผ้าบาทา แห่งสร่มณา
อันอาเกียรณ แดไปเหนือเสียรแห่งอาคมภาพนี้ แด

อัญญา อเนเกหิ นาคมานเวหิ ปรีวูตโต สีนะรพาท
คันทวา นาคานภาเวน ที่ชมหันทตริ อิตถภาว นิรมิตวา
สินะรุ สัตถกกรทุ โภเคหิ ปรีกขบิตวา อุตถมัจจุคคตัสส
จตุราสตีโยชนสหัสสสัมปมาณัสส สีนะรุเสถราชัสส ไสปริต-
ตติถิตถ ทวาทสโยชนสัมปมาณํ ทาวตีสามรานํ มหาสุทสส-
นนครํ สมนํดาวกุกขิตายตโนตถุงคตริ ชัชชิตนนานาวิวธ-
รทณวิจิตถาเนกภีสนกกสกโกฏฐิบัญญัติทสสหัสสสมณน ปติจ-
ฉาเทตวา อตัสสนํ คเมสสิ

อันว่าพระญาอรุคินทรภูษังค ออกจากมัตถังกบมิช้ำ แดมี
นาคามาตยทั้งหลาย นาคนิกายห้อมถ้อม สพรังพร้อมนำไป
สู่ซึ่งเของไศตคิขเรนทร อันชื่อสุเมรุราชา แดนนโศภนัทธา
เสียรทิส กนถรรมิตรกายา ใหญ่ยาวสามารถนัถ ค้วย
ยศักดิ์บุญยา แห่งนาคานภาพ โดยใจหยาบแห่งเขา
กเกี้ยวเข้าซึ่งราชบรรพต ค้วยชนดค้วยอันใหญ่ คณนาได้เจ็ดรอบ
กปกครอบค้วยพังพาน มิตปราสาทสถานนครินทรา อันชื่อ
มหาสุทศันไพศาถ สูงประมาณสิบสองโยชน แดกอบรค้วย
ทิพยวโนททยาน อันตั้งบนอรรคสถานพระสุเมรุ อันเปนจุธาจร

ณนทรกรดาสถาน มีประมาณแสนหกหมื่นแปดพัน โยชน อัน
 ไพโรจรจิตรนั้น แดพระญานัน โศภนันทนาคราช ยังพพาน
 อาตมคณนา นฤมิตรได้ห้าหมื่น โกฎิ ตำแดงสี ไรดดมพันถัก
 อธิกคิเรกพิจิตร ด้วยรัตนพิพิธอาภา ครุฑุงคกายาทฤรฆ่า
 กงามิตดาวตึงษา แดทวยางคชิวเหนทรราชาภูษังค กบ้งมรรคา
 ทังปวงไว้ เพื่อบมีให้ปรากฏ ด้วยพาดพยศอันหยาบ แด

อดไซ ปนายัสมา รัฎฐาโกล สมนันธการุ ทิสวา
 สิริสสมา ไรบีตณัชติปฐุมกุกมโล ภควันตเมตท โวจ
 ปุพเพ ภันเต อิมัสมี ปเทเส ธิทานัน อัมหากัง สีนะราชัสส
 สัตตวรตนมยานิ จัตตาริ กุฎฐานิ ทิสสันติ สีนะโร วิจิตต-
 เมชลสัตตวรตนมย สัตตปปริภณตบัพพตณัง ทิสสติ ทาวที
 สามรานัน สุตัสสนมทานครบี ทิสสติ สักกัสส เทวรัมโณ
 นีวาสนันตทานัน เทวโลเก มหาติลกสัมภุต สัตตโยชน-
 สมุคคต สุนันนระชฎมย เวชยันตปาสาท ทิสสติ เวชยันต-
 ปาสาทัสสุปริสมุสสันตทานัน ปการวณันนทัพพจจตตชชปฐาก-
 จามราทนี ทิสสันติ โกณูไซ ภันเต ปเนตริหิ เหตุย
 สัพพานิ ปเนทานิ น ทิสสันตติ

แม้ในกาลขณะนั้น อันว่าพระมหาฤษฐูบาดเดร อันเปน
 พระมุนเณทรโอรสา ผู้มีพระชนมายุสม กเหนถักษณอันธการ

มหิมา รกยอจันกรมุททณกาอันตุม คือกระพุ่มประนมได
 กตั้งไว้ในสี่โรเพศ กทุดถามเหตุอศักรวย ซึ่งสมเด็จพระบรม
 สรรเพชญ์ ว่าข้าแต่สมเด็จพระชนกาทิราช อันว่าข้าพุทธบาท
 ทั้งหลาย สถิตยภายในประเทศนี้ กยอมมีมาแต่ก่อน กบห่อน
 ยถอนรการมหิมา กปรากฏอรรคบรรพตราชา อันอาภาทั้งสี่
 มีพรรณเต็มประกายสัสดร แล้วยด้วยสัตตครตนบวรชัชวาลย แด
 ลักษณะประการหนึ่งเล่า อันว่าภูเขานันต์อมรอบพระสีเนรุราช
 แต่ถ่วงนรตโนภาษทั้งเจ็ดชั้น ชื่อสัตตบริภันชพรรณราย ประทูล
 ดายสระอึง พรรณงามยิ่งอันคาด พระสุเมรุราชกปรากฏ
 อนึ่งเวษยันตรบุรินทปราชัท แห่งสมเด็จพระเทวราชมีฆวาร อัน
 แล้วยด้วยกนกรัตนมาตยระชฎ สดุดปรากฏไกร้อยโยชน บังเกิด
 เปนอรรโคกตรมกฏ อุดค้มในเทวโตกยสภา เป็นที่สถิตแห่ง
 สัมผัสสุวรรณราช อันมีอำนาจอาชญา ยิ่งกว่าเทพดาทั้งหลาย
 หมายในสองชั้นฟ้า คือชั้นจาตุมหาราชิกา แดดาวะดิงษา
 อาวาส อันว่าปราชัทบุรินทท กยอมปรากฏแต่ก่อนมา อนึ่ง
 อันว่าเครื่องทิพยานุทิพทั้งหลาย หมายคือธงไชยแลฉัตร ชวษ
 บวนชำระพชนิจามร อันมีพรรณบวรต่างต่าง อันยกไว้ฟ้างพื้น
 เบื้องบน แห่งไพชยนครนครา กปรากฏแต่บุรพกาล อันว่า
 สถานทั้งหลาย อันตรธานหายบัดนี้ แล้วยด้วยเหตุอันใด จึง
 บมิได้ปรากฏ ข้าแต่สมเด็จพระสุคตศาสดา ดังข้าพระพุทธองค์
 กราบทูลถาม อันว่าความอศักรวยนี้ จว่ามีเหตุดังฤ

อถ กิเลสสังคามวิธีชยัคทโม มุนิสสรมหาวิโร สุกันธ-
 จตุรชาติคณธมรติ สัตตวรตนะจิตตวิปลิตจาไมกรกรณันทก
 สมุคฺชาณฺเณโต วยย สारิสฺสุโตพารธินิวาสันฺนิจานสมฺภุท
 สุวณฺณปาสาทพภันตเร กบปหารบปวิภูจําเนกโกฏฐิตมย
 ขบปภา สุรปราชิตปภัสสรวิสสมจตทาพิสสิตทนต์บเนทสุภคค
 รัตตปทุมปป์เปตวรัตตายตนมุตตลุนตวรวิสสันฺจําเนสมฺภุท
 วหิณฺททมชยกุลสมพทฺธชิวปป์เปสमानวณฺณารุณฺเณโนฏฐิจทว
 รุจิว สททมมามทวีสสาภิสสิตํ เมฆมุขปติมชินมฺขํ อคฺชา-
 ญฺเฐทวา ฆนฺตาภเวริกนฺนรกรวิกววิกรมตตทททศชชิตมิกราช-
 นิณฺนาททฺธธิสฺ ไชภานชลธิคชชิตสทิสฺ ยติสสรมุขวิกรมณิ-
 คุหพิภันตรวิสริกสวณियตรอฏฐิจงคสมบเนนาคท อนบปกบป
 ปกบปิตสฺจจริทผลนพิพทตาทิ มธุรสวํ นิจณาเวทวา ตเม-
 ททไวจ อยํ อฏฐิจपालนฺนโทปนนฺนทอรรคาธิปติ อมฺหาก
 อปฺริสฺเส ปาทบสฺ โอภริทวา ทาวตีสเทวโลเก คจจณฺทาน
 กุบฺบิโต สินฺนํ สทตทกชททํ โภเคหิ ปริกชบิตวา
 มหนฺเตน ฆณฺเนน ปติจณาเททวา เอกนฺธการมกาสตี

ในกาลปางนั้น อันว่าสมเด็จเจมเหสียศุต ทศพลธรรว
 ญาณอนันต อันธมัจฉาเสี่ยซึ่งรณรงคสงคราม นามคืออกิเตศ
 คำฤษณา แดเปนบรมธรรยาจารย์บพิตร ยิ่งกว่านิกรบัณฑิตย
 ในโลกา พระมหาวิริยาริกวงค พระองค์กเมอยซึ่งพระโษษุ
 ยังพระธรรมโมชธารา ให้ตกตงมาตุจุมุชเมฆ ยังพรเชกชด
 ชดา อมฤตยาทิพโพยทก ให้ตกอึ่งคหนึ่งมี จเกอดเปนที่
 เนาณิตย สถิตแห่งพระบวรปัญญา ให้สัศวคณาได้สักับ รับ
 ซึ่งรศพระธรรมอันเตศ อันประเศอรรดิเปนแก่นสาร แดเถศ
 ด้วยครกาแห่งแก้ว คือแถวพระทนต์เสวทรชัชวาทย มีประมาณ
 สี่สิบทิศ อันมีรัตคมีบวร เหนือมประภัสสรนฤมต กณญ
 เสี่ยซึ่งรัตคมี พระพิพรรณจันทรดาแรก อันอเนกด้วย โกฎิ
 คณา โชทยาภาพร้อมกัน อันจาร์สเข้าไป ในพายใน
 ปราสาทกาญจน เปนที่สถิตสถานบริสุทธ แห่งพระพุทธรชิวหา
 รัตตพรรณาพรรณรายแสง แดงตุจกถึบ โกมต อายามะกต
 อ่อนน้อมนักหนา อันรจนาไฟโรจ ด้วยสี่พระโษษุทวะยางค
 พรรณรัตคต่างคทำเนียบ เปรียบด้วยดยกสระเอ็งนา ผกาทาติม
 ดอกคำ กระช่อมถ้ำดอกหงอนไก่ ปานบุทกตเมอยขึ้นไว้ซึ่งกรณช
 สุพรรณรจิตรรุจิรา โปนุถยด้วยรัตนาศัษติพิช ปรณคเต็มด้วย
 จตุรา สุกันธารศพิไตรกัจจร พุทธองคกเปตังซึ่งพระสรอันสระหนอะ
 อันไพระอะถันพัน ไทด้วยผลสุจจิตรกรรม อันพระองคเทพอส้าเรัจมา
 สันกตปาอันยั้ง อันฟังฟังฟังสักับ กเปตังออกซึ่งสับทมฤทุ

แต่คุณหารคนครการ คือสถานแห่งช่องพระโอรุ แห่งสมเด็จพระ
พระสร่วมณโคตโมตคมา อันเปน โถเกศวราอดิสสรณ แห่ง
โยคาพจรทังผอง ประตุจสำเนียงฆ้องกลองบวร แดแต่ียงกนิร
บวรา แดแต่ียงกรวิกตฤณาวรางค แดคชุตคมางคโกรณจสระ
อันทรรปาภิมค อันกุมพศก่านุงไพร แดปานไกรสรวรสำเนียง
แดแต่ียงสมุทรนฤรนาท แดเมฆในเวหาศบันภาเสียง แดอุตค
สำเนียงนาทา อันขันมาในคคานาค แต่ตวันพิษฎวารหินุบประมา
พระมฤทุรสระสเด็จพระพุทศเจ้า กนั้เข้าในอประมาณ

อันว่าสมเด็จพระพนัชวาจารย์บพิตร ชกบอกรซึ่งกิตยอันมาน
แก่พระรัชชูปาตเถรา ว่าพระญาณนโทปนันท อันเปนนาคร์นยา
โกรชแก่หมู่สร่วมณาทังหลาย ว่าเรียรายถอองฝ้าเท้า ถงบน
วิมานเขาอาเกียรณ ในเบ้องบนเสียรแห่งเขา เมื่อเราไปเรามา
ในดาวดิงษาสวรรคนี้ เขาเปนมฤจณาทฤษฎีกระต่า กกนังก
ถวางมรรคา เพื่อบมิให้เราไปมาอีกแต่ เขาเกียรเข้าซึ่งเขา
พระสีเนร อันชื่อพระสุเมรุบรรพค กพันด้วยขนคได้เจ็ดรอบ
กปกครอบอินทวิมานปราการ ด้วยพังพานเขาอันใหญ่ ทำให้
มิดมิดมหนช เปนเย็กนชการ แด

ทเมมิ ภาณ์เศ นาคราชันตี อันว่าพระมหารัชชูปาตเถร
กกราบทุตคคี่ แต่สมเด็จพระผู้มีพระภาคยว่า ช้าแต่สมเด็จพระ
พระพุทศองค้อยู่เกล้า ช้าพระพุทศเจ้าทวรมาน ซึ่งอธิบค
บาดาดเกอดฤา

น ภควา อุนฺชานาติ ในกาลนั้น อันว่าสมเด็จพระบรม
ไตรภวนารรถ บรมิได้อุญญาตแก่พระรัชชูปาด ให้ทวฺรมา
พระญานาค แด

อดโฆปนนายัสฺมา ภัทฺธิโย คัสฺสํ ทเมตฺถ คเถว วตฺติวา
แม้ในกาลนั้น อันว่าพระภัทฺธิยมหาเถรา ผู้มีพระชนมายุสม
กทฺตุททาว กถาวซึ่งบทธจทวฺรมา กรงฺบาตาดอชฺชิบทึ น ภควา
อุนฺชานาติ สมเด็จพระบรมศรีภพนารรถ กบรมิได้อุญญาตแก่
พระภัทฺธิยะ กมิตฺถกษณตงฺนินฺ แด

อนุกฺกเมน สัพฺเพ เถรา อญฺฐุชฺชายาสฺนา คัสฺสํ ทเมตฺถ
ภควโศ อาโรเจตฺถ ในกาลนั้น อันว่านิกรพระมหาเถรานุเถร
อันเปนนพระชินนทรโอรส กกราบทฺถด้วยบทธจทวฺรมา พระญา
บาตาดอชฺศรา โดยพรชานุกรม นามึ ภควา อุนฺชานาติ
สมเด็จพระบรมไตร โถกาภิวาท บรมิได้อุญญาตให้ทวฺรมา
แก่พุทธบริพารอันทฺถนิน

อดาวสาเน มหาโมคคฺคตฺถานเถโร อหํ ทเมมิ นํ ภาณิตฺติ
อาท ในกาลกษณนั้น อันว่าพระมหาเถรโมคคตฺถาน กเปตง
ออกซึ่งอวสานวาจา แห่งพระสาวกทั้งหลาย ชกกราบถวาย
บังคมทฺถพระสรฺรเพชญ์ ข้าแต่สมเด็จพระพุทธอยู่เกล้า ข้าพระ
พุทธเจ้าทวฺรมา นน โทพาดพยศร้าย ให้หายจากมารคมฤจฺฉา
ให้คตฺถจากกฤทธานุภาพ แดพยศอันหยาบอันร้าย ด้วยอุบาย
ข้าพุทธองค์ อันมีประสงฺขนี้เถอตฺถา

ทเมหิ โมคคัถ์ธานาติ ภควา ออนุชานาติ ในกาถนั้น อันทว่า
 สัมเด็จ โลกกุรุง อุดุงคเตชมहिมา พรหมมินทรามรนครณ
 สกตไตร โถกียนาถา ผู้เป็นพระชนกาทิราช กอนุญญาตแก่
 พระมหาโมคคัถ์ธา ด้วยพระพุทธรูฎีกาบวร ว่าตุกรมหาโมคคัถ์ธาน
 ท่านจทวรมานนาคราชา กตามปราถนาแห่งท่าน เทอญ

เถโร ปกตวิถ์ณัน มัชชัทธิตวา ปจันท์มารุตสัมมิตติช-
 สิขสุถ์ณันปฏังคิ กุงกุมราทรสสมานวถ์ณันบีพิถ์เลกัช
 สมันทรุจิรนาเนาวิธวถ์ณวิจิต์ทโกฏฐิตสหัสสณนตติคุ โณถ์ตุง-
 คปฤถนาศททภาว นิรมิต์วา ต อรุคาธิปตี พันธิกั วิย
 จุททสัถ์กชตตุ เวเชมทวา ตัสสุปริณณเ มหันทณณ ถเปตวา
 สีนเรรุณา สัทธิ อภิบบิเลสิ

ในกาถนั้น อันทว่าพระขรรคพามบรมสังขย ชจเนียรมิตร
 อาตมา ชกถะปรกฤติรูปามนุษย กอตุบัตทิเปเนนาคราชา
 ทฤรรชกายามहिมา ชใหญ่ถ้าพระญานน โทปนนท ใหญ่กว่า
 กถได้ถ้องภาค แถนาคอันทนถุมิตรนี้ อันทมีสิทษาจถพิจถ
 ประตุจกถเปถวอกยา อันทวาตาพานพิถ ปถวิยาบสัถ์รจนา
 แถอตุถ์มกายาทังถอง แถ้วถ้วทองสมุชติค เกถ์ตพิุจิตรอาภา
 ประตุจเตชารบาย ถายพิพิชพรวรณบวร ตังย้อมด้วยชถเกถ์ร
 มุชบา นานาพรวรณตรการ มีพังพานได้ถ้านโกฏฐิ อันทไพโรจ

สรีเน ปริคฤตัตตา น ธุมาสีสังกิจ การเน ธุมาสินีติ ธุมายิ

อันว่าพระมหาโมกคัลลทานะเถร กตริในพระกมเดนทริยจิตร
 คำนี้ พระองค์รำพึงดังนี้ อันว่าพาสูกัรวิราชา สำคัญว่ามานธูร
 มาแต่ตัวเขา บมีรู้ว่าแสงแห่งเรานี้มาน อนึ่งได้ดอันว่ากาดอัน
 อาคมบมิได้บังหวนควัน เหตุควันนั้นเรารักษา ไว้ในกายา
 ในชานอ ในเมื่อวันนั้นแลมีเหตุ กจะแจ้งซึ่งฤทธิเดชแห่งกัน
 ธกบังหวนควันในพระกายา เปนธูรมาพิรุณข แด .

คโค นาคราชา บัชชติ ในกาดนั้น อันว่าพระญาวาสุกั
 ให้เปนเปลวชคคักด้วยฤทธิ แด

เถโร อย มัยหิ สรีเว อคคิ อตถิตติ มณเฑติ
 อัมหากิ สรีเว อคคิ อตถิภาว น ชานาติ อปิจ
 อัมหากิ หทยัพพันทรทหนุ สัพพกาลเมว อสัวเมตวา
 มัจฉริย โภธ โสภมทมานันปิปริณันทนาปชลิตัตตา สัพพกาลเมว
 เมตตาการุณาสิโตทเกน สัมมาปริณิพพาบิตตตา น บัชช-
 ตติ สติบัจเจเย บัชชลาเปสิ เยวาติ

ในกาดนั้น อันว่าพระมหาเถร ธกคำนี้ในมเนนทริยดังนี้
 อันว่าทวยางคชิวเหนทริยราชา คิดว่ามีเตชาแต่ตัวเขา บมีรู้
 ว่าเพดองในอาคมเรานี้มี อนึ่งอันว่าอคคินันได้ด บมิได้ ไชตนาการ
 ด้วยอาคมบมานให้เปลวเพดอง อันดำเกองใหม่ ในหฤทยา แห่ง

อาตมาภาพจำเรอหนได้ แลกับไว้ด้วยมารรคณาน กมีสิ้นกาด
 ทังปวงแท้ แม้แต่เพตองนั้นโศก บมีได้ไฟโรจโชตนา ด้วย
 วาตาอันพานพัต คือมัจฉรรยซึ่งชัง บมียังให้เกอดด้วยโทษ
 อัน โถโกแดมูวเมา แลทรมมาเขาด้วยมานะ ด้วยสุภาวะอาตมาภาพ
 ประหารบาปปร่างับ คับเพตองบาปเสี้ยด้วยกั ด้วยวารีสฤโตทก
 ชราบเอย้นอกแห่งอาตมา คือกรรณาแดไมตรี กมีสิ้นกาด
 ทังปวงแท้ แม้ในวั้นนี้แลมีเหตุ อาตมาจยังเคชเคชา ให้ยามา
 คำเกอง ธกให้เพตองรุ่งเร้า ด้วยธเข้าเคโซกสถิน แด

อิเธกัจจามุ หิ สภาโว สุวัณณโลหสทธิโส อคคินา
 อปจิตวา สัพพธามาเนน กุญฺเณ น ปหริตวา ยถา อิจฺฉิต-
 กัมมมณฺเณ น โหติ สุวัณณ น โหติ ตัสมา ยถา สุวัณณ-
 กาโร โลหกาโร สุวัณณ โลหวิกตึ กตฺตุกาโม อกัมมมณฺเณ-
 สุวัณณ โลหํ คເຫວາ อคคินา ปจิตวา บัชชลิตกาเล
 สันธาเสณ คເຫວາ อธิกรณิยํ ธเปทฺวา โลหกุญฺเณ ปหริณฺโတ
 กัมมมณฺเณ กโรนฺติ เหวํ กโรนฺตา ปนฺ โทสนฺตเรณ
 น กโรนฺติ กโรนฺติ นานี อับบิเยน อบิํจ โช ปนฺ สุวัณณ-
 กัมมมณฺเณภาวตฺถาย ปกโรนฺติ เหวเมว โช บัณฺฑิตา
 ชนา กิณฺจาบิ ภาตานิ สกียหทยพฺภนฺตเว ติตฺ โภชคค
 บัชชลาเปนฺติ อิทฺธิยา พาหิรตฺติ น อีสฺสาปกเตน น โทสนฺ-

ตเรน น อธิบายเนน ปฐกัณฺธิ อถโฆ นิพพิเสวเนน
 กัมมณฺเณภาวตถาย ปกโรณฺธิ สึลาทีสุ จ อธิเบตฺรสัมปทาย
 โสตาปตฺตผลาทีสุ อธิเบตฺรสัมปทาย ตัสมา เถโร มหฺนึ-
 ตอิทฺธยา พาทฺรคคฺชนฺธิ ปฐกัณฺธิ

แท้จึงแต่ แม้อันว่าพระมหาโมกคัลลสถาน อธิษทฺรมา
 จิตรแห่งพระญาณาค ทำให้ลำบากเพื่อจให้ดี กัมมอุประไมย
 อุประมา ด้วยสัจวโน โถกาทั้งหลาย อันมากมายต่างบาง
 ต่างจำพวกต่างแผนก จิตรชู้วแปดกแปดกกัน อันควรทวรมาน
 ด้วยสาหัส กัมมบทอุประมา ต่ข้างสุพรรณโธหาชานาน อัน
 ทำการโธหสุพรรณา บมิได้เฝ้าด้วยชาติอักษิณี บมิได้เพียร
 ด้วยดีด้วยก่อน ด้วยดีก่อนก่าตั้งวัน อันว่าสุพรรณแดโธหา
 จสำเร็จปราถนาบมิได้ รูปทรงได้กับบมิเป็นการ แสงอันชั่ววาทย
 บปรากฏ อันนี้เป็นบทอุประไมย มีเหตุใดแต่เหตุนี้ แดนาย
 สุพรรณโธหสถิณี เมื่อมีจำนงปราถนา จให้รจนายิ่งขึ้นไป
 ในพระถักการนาหา กเอาสุพรรณโธหาทั้งมวล อันยังบมิควร
 แก่การนี้ วางกำนุงขันธอักษิยา เมื่ออุณหอภาด้วยพถัน
 นายช่างกันด้วยสันธาต ไร่เตอภาชนหน้าทั้ง ถือก้อนกัษ
 ประหารกมึ บางทีดีด้วยก่อนโธหกมาน กทำให้กาเบรिवรณ
 ควรแก่กิตยทั้งสอง แดนายช่างทองช่างเหล็กกันนี้ อันกทำการ
 ตั้งกล่าวนี้ บมิทำด้วยใจอันไพโรจ อนึ่ง โสตบมิได้ทำด้วย

บมิตยา ด้วยอาตมาอันเกตุยดชัง นายช่างกยงเพียรพยายาม
 จะให้สำเร็จความปรารถนา จให้ควรแกกิตยานุกิตยนั้น เพื่อจะ
 ให้รูปพรรณงามดี แต่มือประมาเปนนิด ในเมื่อสับบุรุษ
 ทั้งหลาย อดทนด้วยอุบายแห่งปัญญา บมิตให้ โกรชานะตักคี่
 อันมีในจิตรแห่งอาตม ให้ร้อนแก่สัจชาติทั้งสอง ด้วยจำนอง
 จิตรวิษยา อันเปนนรรมดาปรกฤดี บให้เรื่องด้วยมเนนทรีย
 อันโรช กบมียังให้ โสภโณหนา ด้วยบมิตยาแต่เกตุยดชัง
 กเปนนัจจังแท้ต้อง ชกยงกองเพตองอันเปนนายนอก ให้เรื่อง
 ออกด้วยฤทธิพิตพหตพะธา อนึ่ง โสภอันว่าบุทกตผู้มีปฤชาญาณ
 กเพียรในการอันเปนนร โยชน เพื่อจไปรดจิงทวรมาน แดจให้
 ควรแก่การทั้งหลาย จให้สตะพยศอันร้ายแถทรอิ่ง อนึ่งเพื่อ
 จให้บริบูรณด้วยธรรมในสกันธ แดจะให้เป็นผลเปนกัพพะ เพื่อ
 จให้อริยทรพทั้งหลาย หมายถึงเบญจศีลเปนนัน แดอริยมัคค
 ผลญาณ มีพระโสธดาเปนนาทิ จให้เวณยชาติทั้งปวงได้ ใน
 ธรรมอันใดอันหนึ่งก็ดี กมีอุบประไมยอุบประมา เหมือนสัพพรรณ
 โสภการาดีตบนั้น อันว่าพระมหาโมคคัลลทาน อาไศรยเหตุ
 การณตงนั้น กยงอักษะนให้อุณหาส ด้วยเพตองพาเหียร
 อาตมอาภา ด้วยฤทธิพิตอาเนก แด

อุกนิษฐ์ เศษสี่สุมันนา นตชาดา จ สกตจกักรวาพักัพภ-
 บัญฐูริคา สัมบัตชตัส อันว่าฤทธิเคชชาตักยา แห่งพระญา
 นาคาทงสอง กมริคไปสู่ห้องสกตจกักรวาพทงหลาย หมายถึงประตุจ

เพตองใหม่ บ้าไม้้ออนองเนื่อง กพลุ่งเรื่องเปนเปตวพิภพข แถ
 ตทา จตุราสีภโยชนสหัสสโยชนี้นึ่ปมานัน สีเนรุโน
 ษณธิ สัพพัสสททานัน ราคทหนุสัสสเทเนคคินากันไปทหนสมย
 วีย สมนันตบัสชชลิกเมว อโหสิ

ในกาลกษณนั้น อนันว่าท่อนบรพตราชา อันคณาได้แสน
 หกหมื่นแปดพันโยชน กเปนเปตวไซคัสมนันต เหมือนเมื่อกาลันตราย
 โถกยนิบหายด้วยเพตองกัถป เหตุสรพสัสทวงปวง เปนเหตุ
 ในทรวงหมันใหม่ ไปด้วยราศีกัถ กมีด้วยอเนก แถ

อถ เกรสัส โถมกูปมัตต น อุน्हติ ในกาลนั้นอนันว่า
 เพตอง อันดำเกองด้วยฤทธินาคราช มาตราว่าแต่ขุมพระโถมา
 แห่งพระมหาโมคคัลลาเจ้า กบมิวอัน แถ

นาครัญ โญ ปน สักริ อุกัถามุขบักชิต อยบิณชวีย
 อติสันตปาปมโหสิ พันอันว่ากายา แห่งสัสเบนทราธิราช วัอันรณ
 อาตมยั้งนัก กมีตักษณอุปประมา ปานโถหิณชาอันบุทกล
 วางไว้บนปากเบ้า เมาด้วยเพตองกมี แถ

อถ นาคราชา อยเมว โโก มัง สีเนรุณา สัสชิตี บิเดคควา
 ธมายติ เจว บัสชชลติ จาติ โโก นุ ไซ ตุนันติ ปุจันติ ในกาลนั้น
 อนันว่าอหินทรนาครันยา กถามตักษณานุสนธิ อนันว่าบุทกลผู้นี้ ท่าน
 มีชื่ออันใด บิบบอาตมไว้กับสีเนรุราชา แถบังหวนชุกรมาให้เป็นควัน
 ยงอคคัชนงให้อาภา ตั้งอาตมาภาพถาม ท่านนี้มีนามตั้งฤ

อหัง โข นันท์ สกตภวณมณัชปรมตัตถุโน สัมมาสัมพุทฺธัสส
 ทุคฺคิยักคสาวกโก โมคคกัถธานโน นามาติ อันว่าพระมหาเถรเจ้า
 กปรภาส แก่พาสุกรินทราชิราชพาดา ด้วยพจนาดังนี้ คุรานาคบตี
 บาดาธาษฏฐร อันว่าอาคมเปนเหตุสรวาก แห่งสมเด็จเจดิกถกโลกย
 สาษดาจารย์ ในสถานบริมณฑล สกตไตรภพโลกย อาคม
 ชื่อมหาโมคคกัถธานะ แล

กัสมมา ภาณิต คุมฺเห สมนนา เอวรुบิ กัมมิ กโรถ น
 คุมฺหาก อยุคตฺ ยทิท สัพพะกุเศสุ ทณฺชปติฐฺฐูปนันฺติ อันว่า
 พระญาพิศุชรินทร สัตถบิณฑราชิราช กปรภาสปรดิพจนพากยา
 แก่พระมหาโมคคกัถถ เนะเถระ ข้าแต่พระผู้อยู่เกล้า พระผู้เปนเจ้า
 เปนสร่มณะ แลทำซึ่งกรรมะอันมี สภาวะดังนี้แก่ข้า เพื่อ
 การณาอันใด อันว่างคไว้ ซึ่ง โทษา ในสัคคณาทั้งปวง ได้
 อันว่ากษานติใน โทษทั้งมวต บมิกวรฤาแก่สร่มณะ ย่อมยุกดา
 เทียงแท้ กมิแก่พระผู้เปนเจ้าทั้งหลาย แล

นาหัง โภธาบิเบียน โทสณฺนิตเรน วา กโรมิ อัมหากํ มิจฺฉา-
 มัคคโต ปริโมเจตฺวา สุมกฺเค ปติฐฺฐูปนายาติ อันว่าพระมหา
 โมคคกัถธาน กเปล่งพระอุทานทวนท้าว กล่าวแก่พาสุเกรนทรรราชา
 อันว่าอาคมภาพนี้ บมิกทำซึ่งกัมมนั้น ด้วยนันทาคติแลบมิตยา
 แลใจหายเข้าอันคุมนุมโรธ ทำเพื่อจไปรดเปนประธาน จเปลื้อง
 ทานจากมรรคา อันเปนมิจฉาปฏิฐูนิตย แลท่านย่อมเห็นผิด

เปนชอบ อ้นกอบปรด้วยกรรมตามก กจยกท่านไว้ ในมรรคา
อ้นชอบกรรมบวรอาชุก แด

เอว สันเคบี อติชารุณ เต กต อตัตโน ภิกรชุกาเวน
ติฏฐาหิตี อ้นว่าพระญาณนโทปนนท กกถ่าวอนุสนธิพากยา
แก่พระมหาเถรตังนี้ . เมื่อท่านบมิกทำแก่ข้า ด้วยเจตนาอัน โกรธนี้
ผู้แต่มีแก่ท่านจริง แดท่านซึ่งกรรมแก่ข้า เหนหยาบช้ายิ่งนัก

ถ้าใจให้ลักษณะคุณอันจำเรอญ เซอญพระผู้เปนเจ้ากตายอาตม จาก
นาคราชด้วยไมตรี จงเปนปรกดีภาวะ แห่งรูปพระสร่วมณอยู่ เทอญ

เถโร ตํ นาคตตภาวบั้งชิตีทวา ปกตริกช้วนเนน
ถิตวา อาห ตว อุรค ตีรจณาโน หุตวา ชาติยา อัญใจ
สมโนติ วา พรหมโนติ วา อจริยบั้งชิตีมาโยติ วา
มาตาบิตโรติ วา น ชานาสี ปรมปุ่นกเขตต์ ตถาคต
ทาวตีสเทวโสเก สสาวกตแซมเน สันจาริก อักโกสนนวจ
เนน สรุตวาเนน อักโกสสิ อิม มุณตทกสมณา
อิมหาก อปรตีเส ปาทบั้ง โอกรันตา สันจันต
ปตีสันจันต อิทานิ อิต บั้งจาย เตส สันจันต
ทตีสามิตี อิมเเว เทวมนุสสา อตัตโน สิริสมิ ปรม
ปาสาทิกตีส ภควโต สสาวกตแซมเน ปาทบั้ง ปติฏฐา
ปนาย สันมาบั้งจันตานิ น สกิสฺส เวย สเจ เกจิ

กิลมิ ลภมานา สัพพานตวิธายกั จิงกาลักขณธสันทา
 นนปิตถกั สัพพาสวณิวเสสเมว โสเธนัททิ ทว อุรค ทิวจฉา-
 โน สมานโน เอว มิจฉาทิฏฐัจจโก ทถาคคั สัมมาสัมพุทฺธั
 ปรมัปปาสาทนียั สสาวกสัสมันจ ปุณณิกเขตทัก อักโกสสิ
 สัสมันทานันจ. อักโกสนันนาม อายทึ อักกตนา ปติลภิ
 ตัพพั ฉกามาจรสัททิสสิริยเมว อักโกสสิทโต วิย โหติ
 บัจฉโต สิริ ออนุพนัธิตวา อักโกสสิทวา ปหริทวา ปลา-
 ยันโต วิย ทิฏฐัจเจ สัมเมว ทาทิสั ทุกขั ออนุภวสิติ สัสสิ
 ทักขณกัณเณ โสเตน ปวีสิทวา พามกัณเณ โสเตน นิกขมิ

อันว่าพระโมคคัลลานเถร ธกตะพระกายเนนทรอันเปนนาคา
 กออยู่ด้วยพระกายาในสร่วมณะ ด้วยสภาวะเปนปรกภิ กกล่าวแก่
 นาคปติพาดา คุกรธิศัวราแห่งบาดาต ท่านเปนเด็ยรฉานชาตา
 แดบัญญาจักษุฬิการ แต่สถานชาติกำเเอดมา กบมิรู้ว่าพระ
 สร่วมณกั กบมิรู้ว่าพราหมณะกมาน กบมิรู้ว่าอุปัชฌาจารย์
 กั แต่บมิรู้ว่าผู้เปนบิดาแถมาดา แต่ท่านกดำสมเด็จพระพุท
 โถกยเชษฐ อันเปนมุญญเกษตรบวงค อันพระองค์จาริตไป
 ในดาวดึงษโถกา ท่านกดำทังนิกรสังฆ ด้วยคำอหังการหยาบช้า
 ว่าหม่อมุนชกาสร่วมณนี้ อันโกนสี่สะทังหลาย ย่อมเรียรายระ
 ทุล อันมีในผ้าเท้าแห่งอาตม ไปบหนปราสาทท่านอาเถียรณ

แด่ไปบนเตียงท่านทุกครา เมื่อสร่มณไปมาทุกครั้ง ท่านกว่า
 ตั้งแต่กาลวันนั้นไป บรมิให้หมู่สร่มณะนี้มา ในเทวโลกาทังหลาย
 ตามอเนกบรรยายท่านกล่าววั้นนี้ อันว่าหมู่อมรากร นรชาติ
 ทังหลายหมายหมู่อื่น กษมชั้นหิณหรรษา มีปราถนาจใครได้
 ในพุทธบาทโรณอนันตุดม แห่งสมเด็จพระบรมศาสดา ผู้นำมา
 ซึ่งความปรีดี อันมีลักษณะอุดมมาก จวางไว้กตางดี ไรรับ
 กับด้วยบทชทุติ อันมีในผ้าเท้านิกสงฆ แด่สัตว์อันจงแถบมิได้
 ในพุทธโรณพระบาทา เหตุบุญญาอันน้อยนัก กมีลักษณะตั้ง
 กล่าวมานี้ ผู้ว่าอมรนครณา อันมีในโลกาบางหมู่ ได้
 บทเรณูพระพุทธรองค แด่ทุติบาทนิกสงฆอรหนค กตั้งไว้บน
 ดีโรเพศ รับไว้ด้วยเกษเกษา แห่งสัตว์คณาทังหลาย กมตาง
 จิตรแดงกายนฤรรพเศศ จากอาศรรพกิเลสแถบามี อันมีในสัตว์
 ทังหลาย แด่สติคพายในชั้นธันดาน สิ้นกาดน่านิ่งนักหนา
 แด่อาศรรพนาย่อมคกแต่ง แห่งสัตว์โลกย โลกีย บรมิเปน
 ประโยชนแก่อาตมา ดูราพระญานน โทปนนท ท่านเปนคน
 อนธพาท เปนเคียรณานชาตา เปนมฤจณาตฤษฏี กดำพระ
 ผู้มีพุทธภาคยบวรา อันตรัสพระธรรมมาบวงศ ทังปวงด้วย
 พระองค์นั้น อันบุทคตในโลกา พึงสรัทธายินดีนัก เปนบุญ
 ญักเกษตรา ท่านกดำตบตู่ หลู่ทังหมู่พระสาวก. ชื่อว่าคำ
 อันตามกท่านดำ บุทคตอันมีคี่ดาจารย์วัตร ประคุดบุทคตแข่ง
 สมบัติดีในเทวา ฉ้อกามาพจรสวรรค์ อันจได้แก่อาตมา ใน

เบื้องหน้าให้ นิคฺฉต แด่ประคองบุทศถอนดำดี ซึ่งอิสริยสมบัติ
 แห่งกษัตริยราชา อนัตติตามมาในเบื้องหลัง แด่ท่านยัง
 สมบัติทั้งปวงนี้ ให้หนีจากอาคมท่านไป ท่านจงได้ซึ่งทุกข
 เพทนา เหมือนวาทาท่านว่าอันหยาบนัก ในอาคมท่านปรตยักข
 พถันพถัน ในปัจจุบัณนะนี้ แด

แม้อันว่าพระมหาโมคคัลลตา ธกถ้าววาทาแก่พระญาณาค
 ด้วยพจนพากยตังนี้เสร็จ จึงเสด็จเข้าไป ในช่องกรรณเบื้องขวา
 แห่งฉรรณิศวาราชราชัน ธกออกไปโดยช่องกรรณเบื้องซ้าย แด

วามกัณเณโสเคน ปวีสิตฺวา ทักขินโสเคน นิกฺขมิ อนันว่า
 พระมหาเถรา ธกเสด็จจุตเทาโดยรตุงกรรณายายพาม กเสด็จ
 เจญตามทักขินกรรณ แห่งสรปรนยาราช แด

ทักขินนาศโสเคน ปวีสิตฺวา วามนาศโสเคน นิกฺขมิ
 อนันว่าพระมหาโมคคัลลตา เข้าไปโดยช่องนาศายายทักขิน แห่ง
 ฉรรณิบดินทรราชา กออกมาโดยช่องนาศิกายายเฉวียง แด

วามนาศโสเคน ปวีสิตฺวา ทักขินนาศโสเคน นิกฺขมิ
 อนันว่าพระมหาเถรา จุตเทาโดยรตุงนาศายายอุดฺดร แห่งนาค
 บดีสรนาคา กเจญโดยรตุงนาศายายสตา แด

นาคราชา อธิมิตฺต เวณฺณ เวเทณฺโฑ ยทา มุณฺเฑก-
 สมนิสฺส มัยหิ มุเชน ปวีสิตฺวา ตักขินมม วิสทาสมาหิ
 มุขบัตตกาเส ตํ มุรุมฺราเปตฺวา ภิสมิ กโรมิตฺติ จินฺเตตฺวา

ตเมตทโวจ ภูณเต สมนานาม อัมมปุเรกขา เยว สัพพะ-
 กาลัง ทัง ปน สมโน หุตวา น ตถาภาวาทิ มัยหิ ตาทิสฺส
 ทารุณกัมมํ กโรนฺโต เปเมน กโรมิ ปิเยน กโรมิ น
 โทสนฺตเรน กโรมิติ วทสิ เยว ตมิติสฺส วจนมิตฺตเมว
 ปติชานาสิติ วุตวา อิตฺตโน มุขํ วิวิริตฺวา ติโต

อันว่าพระญาณโทปนันทนาค เมื่อลำบากมีมาตราอันยิ่ง
 กว่าพึงด้วยจิตรวารอันตามก ว่าอาตมจะเคี้ยวมุนชกสร่วมณกายา
 ให้กร่วมกร่วมด้วยทามาทั้งสี่ อันมีพิศคมปลดปล่อยมหนักหนา
 เมื่อมุนชกสร่วมณะมาถึงเขี้ยว อาตมจะเคี้ยวให้เปนภักศม พระญา
 นาคกตรอิรรกจทวนท้าว กกถ่าวพจนแก่พระมหาเถร อันว่าสร่วมณะ
 ชิเนนทรบุศรา . ย่อมมีธรรมบุเรกษาเปนประธาน กมีสันกาด
 ทั้งปวงแท้ แม้อันว่าท่านจเปนสร่วมณ ดุจนियมนั้นกบมาน
 เหตุท่านทำกรรมแก่ข้า เหนหยาบข้าพันประมาณนัก แดลกษณ
 อันท่านกล่าวแก่ข้า ว่าทำด้วยกรุณาแดเมตตริ แดบมีกทำด้วย
 ใจอันไพโรธ แดท่าน โสคได้ปรัญญญาณ พจนแห่งท่าน
 กบังควร เหนบริบวรณตั้งนี้ มาตรเปนแต่วจีสัญเปตา แด
 อันว่าทวิชีวเหนทรายามะพแพรง กถ่าแดงพจนพาธา วาจา
 อันยอะเย้อย แดวกเมอยปากอาตมอยู่ แด

เถโร ทัสส วจนํ สุทฺวา ปกฺกียา สุทฺวัจฉลฺลช-
 นนํ วยิ สฺถาลลํโอรสฺสทฺทสฺส วจนํ สุทฺวา โทสฺวเสณ
 อมนลสิกริตฺวา ตเมตทโวจ ปุพฺเพ ปนาวุโส สมฺโนติ
 วา พราหฺมโน วาติ อจาริยฺปิยชฺฌมาโยติ วา มาตา-
 ปิตโรติ วา น ชานาสิ อิทานิ มยา เอวรูปเอหิ วินฺเยหิ
 วินฺยณฺโตะ สมณานาม ชนฺมปุเรกฺขา ชานาสิ เยว ทสฺมา
 ปณฺทิตานํ วินยสฺส มหฺนํทคฺคณํ กถํ ทุมฺเหหิ ชานิตฺพิพฺพิ
 เอวณฺจ อิตฺเถ สติ นนุ มยฺหํ วิเสสํสาธิตฺเตน ตาทิสฺ
 กมฺมํ กโรตฺติ สลฺกเชกฺพิพฺพิ โสภสฺมิ หิ กทาจิ มาตาปิตโร
 ปุทฺตานํ เอวรูปํ ปิณฺณํ กโรนฺติ อจาริยฺปิยชฺฌมายาหิ ชนฺเต
 วาสิกสฺสทฺธิ วิหาริกานํ กทาจิ เอวํ กโรนฺติ อปฺปิจ ไซ
 ปนฺ เตสํ วิเสสํสาธิตฺตมา ย กโรนฺติ น ชนฺปิเยน น โท-
 สนฺตเรนาติ ยถา สกสฺสพิพฺพกามททานํ นิฉนฺํ ปวตฺตมา-
 นฺสส ปิเสทฺวา ปหริทฺวาปิ อนเกปฺปการํ ฆรฺสฺสวจนํ
 วทมานสฺสํสาปิ สยํ อายตฺติ ฆลฺลปฺปิตฺติยา โโกโธ นกา-
 ตพิไฟฺ เหวเมว มิจฺฉามตฺตปฏฺฐิบนฺนสฺส ทฺวฺจกมฺมสมํกฺคิโน
 ทฺนฺเนตกมฺมวสฺสชฺชนฺตถาย สมนฺมาปติบฺนฺเนหิ วิรฺปุริเสหิ

อเนกัปการ บิณฑุ ชนยนต์สัส อิตทโน ธมมจเฉทน-
 สมกถั ผรุตส์ตวงนั วทนต์สัสปิ สยั โภโกโธ น กาทัพโพ
 เยวาทิ วทวา ทสัส วิวัฏเจิน มุเขน ปวีส์ตวา อ็นโต
 กุจันยิ ปาจิเนน บัจฉิเมน จังกมติ

อันว่าพระมหาโมคคัลลา ได้สัจวาจาอันตามก แห่ง
 พระญาณโหรคอันเปนพาด กบมิได้มันต์สัการวจปรีภาศน ด้วย
 สามารถแก่ความโรช ธกบมิได้ โกรชกปรกถิ เดกเมม็กุนอัน
 ยงน้อย แดพังถ้อยคำบุตรทั้งปวง อันเกอดแต่ทรวงควรกรุณา
 พระมหาเถรชกทวนท้าว กถ้าวแก่นาคราชา ตุกรอาวุโส ท่าน
 เปนคนโมหพาดา เปนคนมฤจณาทฤษฏินิ กบมิรู้ว่าพระสร่มณกถิ
 กบมิรู้ว่าพราหมณกมาน กบมิรู้อุปัชฌาย์จารย์กถิ แดบมิรู้ว่า
 ผู้นี้เปนชนกา แดเปนชนนีอาตมากถิ กมิแก่ท่านแต่ก่อนมา
 ตุราวิศัชเรนทรสรรมเบนทราธิราช . อันว่าอาตมทวรมาน ท่าน
 ในกาตบัตถิ แดมีอุบายอันโอฬาร ทวรมานด้วยการุญญาภาพ
 แม้วาหยาบแต่บั้งควรการ ท่านกจรูซึ่งเหตุ อันมีเดศนิยม
 ซึ่งนิกรสร่มณทั้งหลาย หมายถึงธรรมบุเรกษา มีธรรมชรา
 เปนประธาน เหตุนี้ท่านกพึงรู ซึ่งคุณประการมहिมา แห่ง
 แชรยาอันทวรมาน มีด้วยประการฉนี้ ไนเมื่อเหตุกรรมะนสัการ
 ท่านกพึงเกียรตะนา แดสัจบัพภากยาแดชารง อันว่าสงฆรูปนี้
 ผู้กทำซึ่งกรรมทวรมาน ด้วยเห่นปารตังนี้ อันมีแก่อาตมภาพ

ค้วยจให้ถากอ้นพิเศศแก่ท่าน แต่ในกาดบ้างครั้งบางครา บิดุ
 มาดากทำกรรมอ้นมาก แต่ถ่าบากอ้นมีสุภาพังนี้ แก่บุตร
 บุครี่ท้งหลาย อ้นมากมายในโตกยกมาน อ้นอ้นว่าอาจารย์
 อู้ชฌาย์ กทำซึ่งกรรมนาอ้นมาก ความอ้นถ่าบากกมีแท้
 แก่อ้นเศวตสิก แต่สัทจริงวิหาริกกมาน อ้นในกาดบางครา
 อ้นว่าอู้ชฌาย์จารย์ บมีทำการอ้นถ่าบากด้วยเกลียดชัง บมียัง
 ท้นชกรรวมด้วยโกรธา แต่กทำกรรมนาให้ถ่าบากแท้ แก่อ้น
 เศวตสิก แต่สัทจริงพิหาริกนั้สั เพื่อจะให้ซึ่งกรรมอ้นพิเศศ
 เหมือนมุกตดในประเทศท้งสอง บอกซึ่งชุมทองให้แก่กัน อ้น
 จได้สัฎฐธิปราดนา แต่วกกล่าววาจาอ้นโกส แต่ตงโทษด้วย
 ท้นชปาณี่ อ้นมีประการนาหา อ้นว่าความโกรธาท้งสอง
 บมีควรรททำ แก่มุกตดผู้บอกชุมทองนั้ เหตุบอกชุมสุพรรณ
 ให้แก่คน อ้นจเปนผลในพายหน้า แต่มีอุประมาเปนนั้ใด
 เมื่อแก่มุกตดอ้นไปสู่มรรคาบมีชอบ แต่กอปรด้วยกรรมอ้นร้าย
 แต่บุรุษท้งหลายอ้นเปนมธา อ้นมีปฤชาวิสัรท อ้นประพฤคิ
 ประฏิบัติในแก่นสัร ยังความทรมานให้ถ่าบาก มีถักษณ
 อ้นมากท้งนั้แท้ แม้แต่กล่าวซึ่งสุรุษวาท อ้นอาจตัดได้ซึ่ง
 ธรรมดา คือมฤจณาทฤษฐีแห่งอาตมกดี อาตมบมีพังกทำ
 ความโกรชิตอบ แก่มุกตคนอ้นให้ความชอบแก่อาตมา แต่ให้
 ถ่าบากกายากดี กมีอุประไมยท้งกล่าวมา เณกบิคุมาดาอู้ชฌาย์
 จารย์นั้ อ้นว่าพระมหาเถรา ธมคิพากยาท้งปวงเสร์จ กเสร์จ

จุตเททโดยปาก แห่งพระญาณาคอันเมอโยไว้ ชกจงกรมในครรรภา
แห่งภุชเคนทราริบดีน โดยทศปราชินะทศประจิมะ แถ

ยถานาม กุสโล ทักโข ปุริโส อายตนมหันต์เตสุ
ชเวสุ สัตตวิธรรณํ ปุเรนโต อันโต ปวีสิตวา สมันตโต
อุจจตเถ วิโสเชติ ปริปุเวติ เอวเมว เถโร นาคราชัสส์
อันโต ททเย สัตถาทิกํ สัตตวิธํ อริยธณํ ปุเรนโต
มิจฉาทิฏฐิจิ โสภโกธาทิกํ วิโสเชนโต ทัสส์ อันโต
กุจฉิยํ อปราปรํ จังกมติ

อันว่าบุรุษอันมีปัญญา เปนเมธาธุรอบ อันประกอบ
ด้วยจักขุคือปรีชญา อันจให้รัตนาปราพิร ถ้วนวรรณินทร
เจ็ดประการ ไพบูลยในสถานคฤหา อันทธรรมาแต่ใหญ่ กเข้า
ไปในการสถาน กชำระเคนชานรอบคอบแล้ว กให้แก้วเจ็ดประการ
เพญภูต ไพบูลยในที่ทั่วหลาย หมายทุกห้องเคหา แถมี
อุประมาเปนนันโต ในเมื่อกาลวันนั้น อันว่าพระมหาโมคคัลลา
ผู้มีพระชนมายุศมะ ชกชำระซึ่งอกุศล เปนต้นว่ามฤจณาตฤษฏี
แถมี โสภโทษนาหา แห่งนาเคตศวารากุชังค ชกยังอริยทรัพย์
เจ็ดประการ มานสรัทธถักชะณาเปนต้น ให้ ไพบูลยในกมต
หฤทยงค แห่งภุชงกนาคราชา เมื่อจงกรมไปมาในนาภี
กมีอุประไมยคัจฉัน แถ

อถ ตถาคทวรวรชณิกโร สวากทารา คณปริวัตโต
อากาสตเล ถักวา อติสัมภานนิตถานัสส บัตถภาวํ ฌักวา
โองาสํ ทเสนโต มนสิกโรหิ มุคคัสสทานมหิตฺธิโก โส
นาคราชาติ อาท

ในกาลนั้น อันว่าพระจันทร์ คือสมเด็จพระสรพัญญู
อันประเสริฐรติกว่าหมู่ดาวกา คือหมู่พระสว่างห้อมล้อมเสร็จ
แต่เสด็จสถิตในโพยมมณฑล เวหาสนครประเทศ กชราบในเหตุทุก
ประการ ซึ่งพระมหาโมคคัลลานแสดง ที่อันอนุชการจึงเอียงขึ้น
พระองค์ก็เปล่งถ้อยพรรณรังสี ยังพระรัตศมิให้ปรากฏ แก่พระ
พามะสุคตพาหา กตรัสด้วยพระพุทธรูฏีกาบวร ว่าดูกรมหา
โมคคัลลาน ท่านจงมีจิตระคานึ่ง ซึ่งพระธรรมไว้ในหฤทยา
อันว่าบรรณเคนทราธิบดี เขามฤตธัมมิมา แด

เถโร มัยหํ ภันเต จักทาโร อิทฺธิบีปาธา ภาวิตา
พหุสํกตา ยานิกตา วุตถุกตา อนุทถิตา สฺสมารัทธา ทิตถตุ
เอโก นันโทปนันโต นันโทปนันตสทิสานํ สทบี สหัสสํ
สทสหัสสํบี ทเมทํ สักกุนเณยฺยํ มา ภควา สังกมามิตฺติ อาท

อันว่าพระมหาโมคคัลลานะเถร อันเปนพระชินนทรกูฏ
กกราบทุกแก่สมเด็จพระสรพชญ์บิดุราช อันว่าพระอิทธิบาท
ทั้งสี่ ข้าพระพุทธองค์นี้กรทำให้เป็นที่ตั้ง แดยังให้เป็นที่ตำเนอร

ไว้กทำให้จำเรอนนินทร แดเปเนอภิศรณทวยภักมีแท้ แม้น
 ว่านนโทปนันท อัมหมิตมาฤทธิ ผู้เดียวหนักไว้เล่า แต่ข้า
 พระพุทธเจ้าผู้หนึ่ง อัจฉิ่งจักรมาณ ซึ่งภุชกินทรใน
 บาตาดทั้งหลาย หมายเหมือนนนโทปนันท ได้แต่ร้อยพันพัน
 ถึงแสนหนึ่งกดี ส้มเด็จพระผู้มีพระภาคยอุคตมา อย่าได้มีพุทธ
 หฤทยาอาไถย กังวลในข้าพระพุทธองค์นี้ เถย

โส ปน นาคราชา ปวิสสันโต ตาวนเมทธิงุโจ ทัสส
 นีกัชมณกาเด ทิกัชตราหิ จตุหิ ทาฆมาหิ ตัง ชาทิสส์สามิติ
 จินเตตวา สเจ ภาณเต น อปปีเยน น โทสสันทเวเน เขวม
 กรสสัทตมา มยหิ เหวรุมปี อมโต กุจฉิยิ อปรวปรัง จังก
 มนโต พายิตถ พหิ นีกัชมณกาหิ

อันว่าพระญาณาคูกรกินทรราชิบดินทร ปรีวิตกถวิตไปมา ว่าพระ
 สรัมณนี้เมื่อเข้าไป สู่ในมุขทวารา อาตมาบยดก่อนเดยที่เดียว
 อาตมาจเคียวซึ่งสรัมณ ด้วยเขียวอาตมทั้งสี่นี้ อัมมิพิศ
 คมปะแปดมแหตมหนักหนา เมื่อสรัมณะออกมาได้เห็นกัน พระญา
 นาคหนักทวนท่าว กล่าวแก่มหาเดรว่า ข้าแต่พระผู้อยู่เกล้า
 พระผู้เป็นเจ้าบมิได้ทำ ซึ่งกัมมะตังนี้แก่ข้า ด้วยใจโกรธาแถ
 เกตยดชัง ถ้ามีตังนั้นหมนคอง เมื่อท่านจงกรมไปมจ พายใน
 ท้องข้ากอย่าได้ เบียดเบียนสิ่งใดอันหยาบ ยันมีสวภาพบังควรนี้
 ผู้พระผู้เป็นเจ้ากรุณา จงออกมาพายนอก เทอญ .

คัสส วาเน อวตัญญูเร เยว เถโร คัม ชนเมว นิกขมิตฺวา
พหิอัญญาตี โนเมื่อพจนพากยา แห่งภุชเคศวรายังสถนนี้
คือยังมิตนสันค้ำแท้ แม้อันว่าพถนแห่งพระมหาโมคคัลลตา ชกออก
มาอยู่พายนอกใต้ ในชณนนี้แท้ แด

นาคราชา คัม ทิสฺวา อยเมโสติ จินฺนเคตฺวา นาสวา คัม วิสฺสฺเซตี
อันว่าพระญาอรเคนทร ยถพระมหาเถรค่านึง ราพึงว่าสร่มณนี้
ดีร้ายสร่มณนี้ อันว่าพระญาภุชกนิทรหมิมา กัสตถมนา-
สาออก แด

คัม ชนเมว เถโร สฺมาบัตฺตี สฺมาบฺชฺชิตฺติ อันว่าพระมหา
โมคคัลลตาน ชกเข้าชยานสฺมาบัตฺติ ในชณนนี้แท้ แด

เตน โถมกุปมัตตบี จาเลตุ น สักโกติ อันว่าพระญา
สรบชาติราช กบมีอาจยังกुरรูปเมศในพระกายา พระมหาเถร
ให้จตาวิจตได้ ด้วยถมพายในนาสีกนนี้ แด

อวเสสภิกฺขุ กิร อาทิตโต บัฏฺฐิจาย สัพฺพานิ ปาฏี-
หิริยานิ กาทุ สักกณเณยฺยํ อิทํ ปน ถานํ บิตฺวา เอว
ชิตฺตํ นิสฺสันนํ โน หุตฺวา สฺมาบฺชฺชิตฺตุ น สิกฺขิตฺตํ

ตั้งใจได้ยินมา อันว่าพระมหาเถรานุเถรทั้งปวงอันเคศ กอาจ
ซึ่งทำฤทธิเดชปราฏิหารยทั้งหลาย หมายถึงอัครทวารมาน
พระญาภาส จำเดอมแต่ภาคประณมมา อันว่าพระมหาเถรคณา
ทั้งหลายนั้น ครั้นมาถึงในที่นี้ เมื่อทวิชีวิตนทรียราชา จสตะ
ถมบาสาให้พินาศ กบมีอาจเพื่อจเข้า ซึ่งสฺมาบัตฺติเขาจะ

ให้ทันได้ กจถึงซึ่งประไลยพิบัติ ก็มีด้วยอรรถดั่งนี้ แด
 เตน ภควา เศล นาคราชทมน นานุชานาดี เหตุการณ์
 ดั่งงั้น อันว่าสมเด็จพระสรรเพชญ์บรมนารถ จึงมีได้
 อนุญาตให้ทราบ ซึ่งกรุงบาดาลิศรา แก่พระมหาเถร
 ทั้งหมด หมายด้วยประการดั่งนี้ แด

โส อิมัสส สมเนัสส. นาสวาเตน โดมกุปมัตตบี
 จาเลตุ นาสกช มหิตทโก โข สมโน ทัสสหนียเตไซ
 ยาว ม น มาเวทวาว ปลายามิตี ปลาเยตุ อารพก

อันว่าพระญาณโครกนทรก่าหนึ่ง ราพึงไปไปมามา อันว่า
 นาควาตาอาตมภาพนี้ อันเป็นอรรถฤทธิมีอำนาจ กบมีอาจ
 ให้กูรรมเศในกายา แห่งสร่มณเจตตพิจิตได้ ธิมฤทธิไกรมหิมา
 ยิ่งเดชาอันบุทศถ จักอดทนเป็นอันยากแท้ แม้สร่มณยังมีพิฆาฏ
 ซึ่งอาตมภาพเสียดราบใด อาตมจหนไปบอยู่ช้า พระญาณาค
 ปรารพภเดศจนฤมิตร คิดแต่ที่จะหนีไปนั้น แด

เถโร ตัสส กตัก วิโสเธนโต ปากตีกัตตภาว ปช-
 หิตวา เอกปหารุ ปาตน โกฎิสหัสสัสสนี สัททส ภัสสนบัก-
 ขมารุตตวิบักไซ ปาตนสมัตถ วิลลิต สัตตวิธรรตบัตต-
 รมชีโต ภยบักข ทุราสสทเทช ตักขตรนชชคควุชिरสมัน-
 นาคคต สีเนรูปพพตราชจตคณาธิกัพเพชปถลปรมา น มา-
 นิต บักช ราชทภาว นิรมิตวา นาคราชานอ อนุพนธิ

อันว่าพระมหาเถรา ผู้มีพระชนมายุศมะ เมื่อจขาระซึ่ง
 เกียดองนแห่งภูเขนทราธิราช ธกตะซึ่งอาตมภาพอันเปนสังฆ
 พระองค์กนฤมิตรพระกายา เปนรูปสบุรณาธิราช อันมีอาตม
 อุดงค์มहिมา กว่ำพระสุเมรุราชาได้สี่เท่า มีเท้ากอบปรด้วยคมดาว
 รัตศมีชาวพรายแพรว แล้วด้วยแก้วเพชรพันถ้อย คือตรจอกอัน
 คมนักหนา แดมีเคซาอันหนัก อันนิกรบรบักษทั้งหลาย จเข้า
 ไปใกล้กตายเปนอนยากนัก แดมีบ้ชชทวยางกรุจิรา อันรัญชิตา
 นุเมศอุดตมะ แล้วด้วยรัตนสัตพิธา อันอาจค้นหาหรบรบักษ
 มีดมนี่กอันพิภกษนักกอุประมา ดูจอศัระนี้ผ่าตงพร้อมกัน คราเดียว
 นั้นได้แดนโกฏิตัววิธีธิ กจคิดตามพระญานาคไป แด

โสปี นาคราชา อเนกไปการฤตสุขุมัตตภาว นิมมีตวา
 ปลายี แมอันว่าพระญา วาสุกินทราเสียรพิศ กเนียรมิตร
 กายา อันมहिมาแลสุกษุมะกัถ กมือเนกเตียรดาษ กปะถาศ
 หนีไป แด

เถโร ศัสต์ ปราชิตบับัตตภาว ญัตวา ศัสต์ ส่วช-
 ณัตตถาย อุนุพนธิ อันว่าพระมหาเถรา อันเปนสบุรณา
 นุเพศ กชราบเหตุอันนาคราชา อันบราไชยกัวยวิธีธิ ธกบิน
 คิดตามไป เพื่อจให้พระญานาคนั้นทรนถ แด

อถ นาคราชา กิณุจี เสน่ ปทิสวณันนัง อลภิตวา
 จีรกาล สกียททยัพพันตเว ถิต มีจฉาที่ฏฐิจิหลาหลวิสต์ วมิ-
 มิตวา มานวกเวส ธาเวทวา ภันเต คุมหาก สวณัน คัจฉา-

มีติ เถรส์ส ปาเท วัณทิตวา อาห มยา ภาณเต อธิษพาสา-
 ตาย สัสสารทุกัชเนิสัสวารส ไมกัณณาย สัสสารวัตติยา
 มีจันหาทิจิมหันธ์การปริโยนัทธ โสจนยัคคเลน ตุมหากั
 คุณมัทจัจ อทิสวา เอวรูปู มหาปราโธ กโต ยถา
 ชัจจันโธ ปุริโส อิตตโน อธิษภาเวน อนัจจันตวันทนิย
 จกกวตตนิรันท อับสัสมาโน น วัณทติ สัสส โทโส
 น คเหตุพิโพ เอวเมว โช มัยหิ ตุมหากั เตไซพล อชา-
 นนัทสัส เอวรูปู กโตปราโธ มมาบราธมมนสิ กิริทวา
 มัยหิ ปุคตภาเวน สรณํ ภาวहि อธิษณธา เม สรณํ นัทติ
 บิยปัพพะโก ภาณเต โทโส จีรกาลเมว ปวัตตัตวา มหา-
 นัทถาวโห โหติ อธิษณมธิษณสัส สุกัจจันนัทตทา โทส-
 ปัพพะโก บินบิโย สัสส คุยหิ อชานนัทตทา จีรกาลเมว
 ปวัตตัตวา ทิจิมมิกสมปวายิกสุชาวโห โหติติ

อันว่าพระญาภูจินทรราชาเมื่อบะลาค กบมิอาจที่จวันจชอน
 ได้น้อยหนึ่ง กบมัทพังทงหลาย กคายพิศอันร้ายแห่งอาตมา
 คคือมฤดาทฤษฏี อันสถิตสถิรอยู่พายใน กมตหญไทยแห่งอาตมา
 อันได้ช้านานหมั่นคง กทรงเพศเปนม่านพ นมัสสการคำรพย
 จบบาธา แห่งพระมหาโมคคัลลาไสสัสสะ กกล่าวพจนะอันมฤทุ

ว่าข้าแต่พระผู้อยู่เกล้า ข้าพระองค์เจ้ากรู ว่าพระผู้เป็นเจ้าเป็น
 ที่พึ่ง กจโปรดซึ่งเสียดแห่งข้า อันว่าโทษาอันหยาบ อันมี
 สภาพแห่งข้านี้ อันข้าผู้มัจจุพิภพ อันมีคณมากนักษณา
 คือมฤดาตฤชฐีสารวม สรวมไว้ในราชตรี อันนี้คือส่งสารา
 แลอวิชาอันกำบังสัตว แลอาเกียรณไปด้วยรัชตรี คือทุก
 ชินทรีย์ทั้งหลาย อันเวียนตายเวียนเกิด เทียวเขากำเหนดใน
 ภพไครย ข้าพระองค์ได้ทำผิดแท้ แก่พระผู้เป็นเจ้า โดยหยาบ
 เหตุสุภาพช้แปนอันชพาด อันว่าบุรุษอันพิการจักษุนทรีย์ มีแต่
 เดอมอาตมอดมัตก แลบยดบรมจักรพรรดิราชา อันควร
 อภิวัตด้วยสีโรเพศ เหตุพิกลเนตรแห่งอาตมา กบมิได้ยอ
 หัษดากราบบังคม ซึ่งสมเด็จบรมจักรพรรดิราชา อันว่าบุรุษ
 อันพิกลเนตรานันกนฤโทษ ด้วยบรมจักรพรรดิโปรดมมีถือเอา
 ประตุจข้าพระเจ้าพรณนา แลมีอุประมาเปนนันใด ในเมื่อโทษ
 แห่งข้านี้ อันบมีแจ้งแห่งพระฤทธิคชพระตั้ง แลยังความกาจ
 ทั้งมวต อันบมีควรแก่พระผู้อยู่เกล้า พระผู้เป็นเจ้าจงอดโทษ
 เพื่อพระองค์ โปรดเสียดข้า อย่าได้ให้ โทษาด่ากต ในพระ
 กมตฤไทย จงเปนที่สรณาไครยแก่ข้า จงกรุณาว่าเปนมบุตร
 ด้วยก กมีอุประไมยนิม ประตุจสมเด็จบรมจักรราชา บมี
 เอาโทษาแห่งบุรุษนั้น อันว่าข้าพระองค์นี้ หาที่พึ่งที่พำนัก
 ด้วยลักษณะอันอันบมีได้แท้ ข้าแต่พระผู้อยู่เกล้า โทษแห่ง
 ข้าพระเจ้าอันเหน็ด อันชื่อว่ามิจนามัก อันเปนที่รักษแห่งข้า

แต่ประพฤติกิมาแต่บุรพกาล ด้วยกาดนานแต่โทษนั้น กนำมา
ซึ่งสรรพอันตราย ในความฉิบหายเปเนอันมากนั้ เหตุมานะ
ยศศักดิ์อันไกร ย่อมถือว่าใครกใครดี แต่โทษอันนี้กประพฤติกิ
มา จึงบมีรูซึ่งพระเดชาธิคุณ อันอดุตยแห่งพระผู้อยู่เกล้า พระ
ผู้เปเนเจ้าจิงทวรมาน ช้ากจได้ถึงสถานอันรมเยศ กชื่อว่า
เปเนเหตุก่อนจิงเปเนผล จให้คุณอนนตเดอศไกร จศุขในอิชโตกย
แถบร โลกย พรอะสมเด็จพระมหาโมคคัลลสถาน โปรดเข้าพระองค์
ในกาดบัดนี้ แต่

อถ เถโร นาคราชัสส์ วจนํ สุทฺวา โอรสปรุตฺต-
วีย มัญญมาโน สัตถา นันท์ อิธาคโต เทน ตํ ทมาปย-
มาโน สเจ ตุมหากํ โทสํ ชมาเปติ เอหิ ภควันตํ
โลกาภรณชมาเปสตีติ

ในกาดบัดนี้ อันว่าพระมหาโมคคัลลถานะเถร อันเปเน
พระชินนทรโอรส ได้สัดับพจนแห่งบรรณะคาราช กมีพระฤไทย
ส่าธุส์ส่าคัน ว่าพระญานาคันนี้ประคุดจโอรส อันปรากฏแต่พระอรุระ
กมีพระพจนควรทยาตุ ว่าคุดกรพระญานนโทปนันท อันว่าสมเด็จ
พระศรีสรรเพชญ์ กเสด็จมาอยู่ที่นี่ สมเด็จบรมศรีภวณะมณฑล
สกลโลกยนาถา อนุญญาตให้อาตมาทวรมานท่าน ๐ อันจให้
อาตมกษานติโทษา ท่านจงมาให้สมเด็จ พระสรรเพชญ์พุทช
ทิวากร อันเทพอโลกวิวรให้อาภา ขษานติโทษาแห่งท่าน เทอญ

อด เถโร นํ ภควโต สันติเก เผลิ ในภาดนั้น อันวา
พระมหาโมคคัลลา กนำพระญาณาคเข้าไป ในสำนักพุทธบาท
สมเด็จจกวนารรณบพิตร แด

อด นาคราชา สกตทิพพมานวคณสีลิมุขนิกรส-
ตเสวิตํ จกกลกขณลกขทํ สุวิโสธิตสัพพกายิกวิมล-
จามิกรวทนมปการวิสุทโธตทมนชววิราชิตํ ภควโต ปาทบง-
กชยมกํ วนธิตวา อัจจโย มํ ภันเต อัจจมา ยถา
พาสํ ยถา มุพหํ ยถา อกุสสํ โยหํ ภันเต สัสวารัตติยา
นิตถายมาโน สกายททยพภันตเว ติทาย มิจฺฉาติฏฺฐิจิ-
จฺฆุทฺถนธการาย ปริโยนิตทวทโนชนชรามรณหิตํ นาดํ
ภควนตมนนิตคณํ น ชานามิ ภันเต ปเททรหิตํ อคค-
ปคคปุตมุตตมํ ปุณณิกเขตทํ ยตถ อปฺปมตตกํ ทินนํ
มหํบฺลตทวํ โหติ อิตโต บิฏฺฐิจาย ภันเต อิตทานํ ปริจชชิตวา
ปี ตินิ สรณานิ ปริจชชิตุํ น สักโกมิติ กตตพพคสาณ
ตินิ สรณานิ อคคเหสิ

ในภาดนั้น อันวาทฤรสรณราชา อันเปหอิสวราใน
บาดาด กถวยนมัสการซึ่งบงกช ทสนชวรา คือพุทธบาท
ยะมก แห่งสมเด็จบรมนายกติดกโลกยมกภู อุตถัมวิสุทธ
ชัชวาลย ประตฺจูจบวรกาญจนมตา พระภาคยเบดาแห่งสมเด็จ

พระสรรเพชญ์พุทธเจ้านั้น สรรพชำระด้วยดี มีพระพุทธานุ
 ยุคคต อ้าพดด้วยกัจจกรทักษณบวร อหิกรมฤชุกรานา
 คือพรรคแห่งเทพามนุษย์ทั้งผอง ย่อมสร้อยเสปเปนอัครา พระญา
 ภูเขดศัวาราชราชัน ยออัญชวลักรรรมด่ากต เดอถบวงบน
 สิริโรเธ็ร็จ กกราบทุตสัมเต็จ โลกยวิทุ เบญญุกฤษฏ์ก่งนี้
 ข้าแต่สัมเต็จพระผู้มีพุทธานุ อันว่าโทษอันมากแห่งข้าพระ
 พุทธเจ้า อันเปนคนเขตาคนพาด อันโมหันธ์การบมิดตาด
 ข้าแต่สัมเต็จศิริธากยมนุนารวรรวิวงษ อันว่าข้าพระพุทธานุใด
 นฤทรเนาในรชนิยารมณ คือนิยมในสงสารจักร แต่มักักร
 กตัมเปนบดต อยู่ด้วยมิดมนเปนหนักหนา คือมฤจณาทฤษฏี
 อันสติกตัตถ์อยู่พายใน กมตฤไทยแห่งอาตมา ข้ากบมิได้
 รัจัก ซึ่งสัมเต็จแชรยุกฤษฏา นักคอันอุตคมา อันประกอบ
 ด้วยพระอนันตญาณาคิคุณ อันไพบุตเปนอันมาก แด่วันจาก
 ชาติชระรามรณ แดเปนที่อติสรณสกลสถาน อันว่าทานอันใด
 บมิมมาก อันบุคคตบริจากเปนตั้งวาย ถวายแก่องค์สัมเต็จ
 พระสรรเพชญ์พุทธองศ์ใด ท่านนีกให้สัตมहिมา ข้าแต่สัมเต็จ
 อธิกโลกาบรมนารรต ข้าพระบาทแห่งพระพุทธานุ กชราบ
 หนันคงในบัดนี้ ซึ่งสัมเต็จโลกยโมถ์พระองศ์นั้น เปนมหาบุคคต
 อันพิเศศ เปนบุญญเขตอรันถ่าเดอศ ว่าประเส็อรรตติแต่
 กาดบัดนี้ไป แด

ข้าแต่สมเด็จพระพุทธบรรพตบรรพต จ้าเคอมแก่กาดบักนี้ไปพหน้า
 อันว่าข้าพระพุทธองค์ กบลงช้พิศตรจิตร์สันดาน ถวายแต่สมเด็จพระ
 ศาษดาจารย์ โถกยนาถ ข้ากบมีอาจเพื่อจตเสี่ยไต๋ ซึ่งพระไตร
 สรรณาคมนบวร พระญาณาคกถึงซึ่งพระไตรสรณไตรสถาน เมื่อ
 นมัสการสำเร็จกิจย พระญาณาคกสถิตอยู่ใน พระไตร
 สรรณาคมเจ้า แถ

อถ สักถา ปาตลปโยธรปตลปรีโยนัทถกนกาจลนิ-
 ตมพรุหหาคกบับังกณันท์ล ปุโยมกกุลปติมบับังจางคูลีหิ
 วิราชิต์ อนันท์ปักบับุเสนิตส์จจวิตผลส์บับชค สุกถักขส์บับ-
 จิต์ สัสวารสากรรมโหชนิมมุก์คชนตาตารณสมัตถ์ สฐ์จ-
 สลิต์ ฆมรทกชณหัตถ์ ปสาเวตวา อมิต์รสัมภาราริ-
 นิพพิตต์ สัสวารทุก์ชกณันณสุลาหิปริทา บิตส์กลโลกกณันณ-
 วิวรามทรสปริสึบ์จมานมิวอติมธุทรวิ อฐ์จิงคสมันนาคค
 พร์หม์ไซส์ ไสสิทวา ปาณาติปาตาหิบบับังจวิธเวรรหิตานิ
 สิก์ขาปทานิ อนุสาสติ

ในกาดนันท อันว่าสมเด็จพระโถกยโมถิศบวร กบงพระกร
 ยงงพระหัตถ์เบ็องขวา อันโสภณาประเสอรรดิหนัก อาจที่จะข้าม
 พักพวกสัตว์ทั้งหลาย อันจมแดหว้ายอยู่ในสมุทรรกัมภีร์ สิ่งนี้
 คือสังสารทุกขอนนต สมเด็จพระทศพลบพิตร พระถักษณ

ภิกษุชิตประสัษฐุ อันทรรพัตตินฤมต . ไท้ท้วยผดแห่งสุจวิต
 ธรรม . อันทังเกอดในกัถปอเนก . อติเรกด้วยพระหัชถวรางค
 เบญจางคุดยงคยั้งกตั้ง . ประคุดจผกาพดะพดั่งเทศอันทุม . ประชุม
 ทังห้าดอกบวิสุทธี . อันทุคั้งเห็นอ่างพื้นเศตสุพรรณ . แดมีตร
 บอกเมฆนัทรเมฆา . อันทคุดุมให้พรราชาพรราชตี . ส้มเค็จพระมหา
 ชีรวร . กเปตังพระพุทธรศาเมียง . ไกรกว่าเสียงกมเดนทรา
 ม็องค้อชญาประการ . อันทุบัตติคด้วยพุทธรสมภารอนันต . อันทัน
 กัถปบมิได้ . แดไพรอะสนะยั้งนัก . ประคุดจอรคอมฤคยสฤคชะตา
 รตในช่องกรรณาสักวโดกย . อันทเคือตร้อนโส้กอนนต . เปนคัน
 ว่าไม้แห่งกรรณ . อันทกล่าวคือสงสารวัฏฐ . พระองค์กัทรสโอวาท
 ซึ่งพระญานาคราชด้วยสิกาบท . อันทังพั้งอดพั้งเว้น . จากเบญจาวิธ
 เวรอาฆาฏ . มีปราณาติบาตเปนเดอม . แด

นาคราชา . สกตเทวมนุสส์สัทธิทาหิตกุดเสณ . สัตตหิต-
 ปฏฐิจิตนายเกน . นียยานิกสาสนเนน . อณูสิฏฐ์ใจ . สาธ
 ๖๘ ภันเต . ตถา . ปริจจชชีสัสามิ . ยถา . มํ . ภควา . อณูสาสส์ตี
 ๖๙ วิตวา . สัพพัญญุตญาณจรวิสิปภาหิ . วิกสิตรัตตบั้งกช-
 ๗๐ ๖๗๖๗๖๗ . ติตํ . นิสวณณณภมริฏฐ์นิภนยนมกราชิตํ . อเนก-
 ๗๑ โกฏฐุณณันนัปภาวปาบียา . สัมปุนณัน . ภควโต . วรรวทน-
 ๗๒ วิกสิทํ . สุวณณกุกเต . สยํ . โอโลเกทวา . อัญจัสสิ

อันว่าพระญาณอุไรบิภิสสร อันสมเด็จพระนุวัณนิกร โลกยนาถ
 พระพุทธองค์ฉลาดในปร โยชนกที บมีเปนประ โยชนกแจ้ง แห่ง
 นิกรเทพามานุษ อันอุคบัคติในไตรภพ ผู้ใดอันปรารพภปราณา
 พุทธองค์กนำมาหาปร โยชน พระพุทธองค์โปรดให้ โอวาท แก่
 สชนชาติทั้งปวงเสร์จ ด้วย โอวาทแห่งสมเด็จพระเบญญา พระ
 สัทธรรมเทศนาว่า อันจะนำสัตว์อันมาก ให้ออกจากวัฏ
 สงสาร พระญาณดีมาตาตถกราบทุกแก่สมเด็จพระ สรรเพชญ์
 พุทธเจ้าตังงนี้ ข้าแต่สมเด็จพระพุทธภาคยวงค สมเด็จพระพุทธองค์
 โอวาท ข้าพระพุทธบาทด้วยประการใดกที ข้าพระองค์จละตรีพิช
 ทุจรีค ด้วยคำรงจิตรอันที กมีด้วยประการตังงนีน

อันว่าพระญาทฤรชปฤษฏางคกายนิทร กฤษฏินซึ่งพระ
 พุทธภักตร อันมีบรรตักษณอะมะตงค ประตุจสุพรรณบงกช
 สมุชติค อันพิภษิตริจิตรุจี้ ด้วยพุทธคีริรังษีณพิชวรณ
 คือพระสรพัญญุคญาณพิเศศ โสภนาพระเนตรยुकคต กฤษณ
 พรรณมตครการ ปานบักษภมรมฤชุกรยुकคต อันด่ากตกรตา
 ปทุมาพรรณรัตตางค แลพุทธทวยางคเนตรดำเลอศ อันประเสอรรคิ
 ส่าวิทธิ ด้วยพระวิธานุภาพนุญา อันคณนาด้วย โกฎิอันมาก
 พระญาณาคกกราบนมัสการ แลวกประดิษถานอยู่ในที่นีน แล
 . อถุ ภควา ภิชุสัสมปริวุด์ โค อนาถมีณชิกัสส นีเวสน์
 อักคมาสี ในกาตนั้น อันว่าสมเด็จพระบรมโมถี ศรีโลกา
 ภูรสรณรรค มีนิกรอรหันตสรพะรังพร้อม นมัสการถ้อมเปน

บริวาร กเสด็จไปสู่สถานคฤหาสน์ แห่งอนาถบิณฑิกคฤหบดี
มหาเศรษฐีอันนิมิตต์ ส้มเด็จพระอะนันทญาณเจ้านั้น แล

ออก อนาถบิณฑิกโก ก็ ภัณฑุ อติทิวา อากคักกาคิ อาท
อันว่าอะนาทบิณฑิกะเศรษฐี กราบทูลถามคดีเคียงอรรถ แต่
สมเด็จพระสรรเพชญ์องค์นี้ ข้าแต่พระองค์ผู้มีพระภาคยอสุดมา แล
สมเด็จพระอนันทญาณอาจารย์ เสด็จมาบมิเข้าสายยิ่งนัก เหตุ
การณตักษณคังงฤ

อชชามี เสฏฐิ โมคคัลลถานิสส์ นัน โศภนนิพนธ์นิสส์ สังคาโม
อโหสิติ อันว่าสมเด็จพระบรม นาวรพญาณาวิสารัท กถารัต
ซึ่งพระพุทธรูฎิกา แก่อะนาทบิณฑิกะคังงนี้ ตูรามหากฤหบดี
วันนี้มีสังครามมหิมา แห่งแสดกโมคคัลลา แถนาคราชานัน โศ
ภนนิพนธ์ มีด้วยประการกตคังงนี้เสด็จ พระตถาคคัจังเสด็จมา
สู่คฤหาแห่งท่าน เวตภาตคังงนี้ แล

กสิส ภัณฑุ ชโย กสิส ปราชโยติ อาท อันว่าอะนาท-
บิณฑิกะเศรษฐี กกราบทูลถามคดีซึ่งสมเด็จพระสรรเพชญ์
คังงนี้ ข้าแต่สมเด็จพระผู้มีพระภาคยบวรา อันว่าความวิชยา
มีแก่ผู้ใด อันว่าความอะปะราไชยมีแก่ผู้คังงฤ

กนิจายปี โส มหานุภาโว อาสิวีโส ทุทมิทิตโต
โมคคัลลลานเนน ทมิโต คณิฑุปาโท วिय นิพพิสสัตต ปัตโต
นียยานิกสาสเนสกัตตานัน ปติฏฐิจิโต ตถาคคัจังเสด็จมา
โอรสปัตตภาวอุนันเนตติ อาท

อันว่าสมเด็จพระบรมนารถศาสดา แห่งกมเดยทราภรณ
 สกต โลกยกฤณา อันเปณภาณพันธุสรพชัญ กตรัสอรรด
 คังงนี้ ชัตกษณประกาศ แก่อะนาถบิณชิกะคฤหบดี มหา
 เศรษฐีพุทธชูบาตักุดมา อันว่าพระญาณันโทปนันท อันเปณ
 อาเลียรพิศ อันมีวิทธิพลพหตพะธา มหิมาอาณูภาพนัถ
 อันจักทวรมานกำรอตถมาน แดแล้งงโมคคัถถานทรมานได้ ด้วย
 กำไรพดพหตมหิตธิ พระญาณาคณันกทาพิศบมิได้ ประคุงงุไซ
 แดได้เดือน อันเกลีอนอยู่ในแฉ่นธรณี แดราชาบตีภุชังค กคังง
 ชังอาคตมภาพไว้ ในพระไตรสรณาคมน อันอุตคัมในพระสาชนา
 กวันในเบญจาวิชเวร อันจนำเจญแห่งอาคตมา ออกจากภวไตรยา
 สงสารวัฏฐร กน้อมมาชังกระชอาคตมา แห่งนาคว่าเปณพุทธกุด
 อันกำเนอดในอุรธา แห่งพระคตาคคณ แด

คิ สุกวา เสฎฐิจิ เฮอร์บุปี มหานุกาวั นิยยานิกสาสนัน
 อติปัสสิทิตวา สัตตทาหิ พุทธิไปมุชานัน บับเจนนัน ภิักขุส-
 ตานัน มหาสัถการสมานัน กิตวา เฮอร์ มหานุกาวัสสิ เฮอร์สสิ
 สัตตทาหิ สักการัน อกาสิ

อันว่ามหาเศรษฐี ไท้สัคบซึ่งพระพุทธิกาบวร แห่ง
 สมเด็จพระวรวพากยา กจำเรอญสรัทธาเหตุอันมใส ในบรม
 พุทธศาสนา แดเปณนิยยานิกะธรรม อันจะนำสรพสัตวอันมาก
 ให้เจญจากวัฏฐรทุกขา แดมีพะหะวานุกาพทงมวด มีสวะภาพ

บงกควรคังงนี แถ้วเศรษฐีเข้าประฏิบัติ ด้วยโสรมะนัสส
 สรัทธา สรรพบุโฮปะภรณาติเรก ทักษิณาทานอเนกนานา
 แก่พระสาพักเบญจสค ม็องคัสมเด็จพระสุคตชาปะระชาน สัน
 สับควารสัมฤทธิ กปะระพฤคคัสักการบุชา พระมหาโมคคัลลถานะ
 อันนุคคัม อันนัมบรัมฤทธานุภาพอันนมาก กสันทิพสภาค
 สับควาร กมีด้วยประการคังงนี แถ

เตน การณน เขตทักคั ภิกขเว มม สāvกานัน อิทธีมันันตานัน
 ยทิตโ มคคัลลทาโนติ ทุกคิยาเน ทเปสสิ เหตุคังงนัน อันว่าสมเด็จ
 พระมหาสุทรรยา กคังงพระมหาโมคคัลลถานะเถระไว้ ในอรรค
 สธานะทุกคิยา ด้วยพระพุทฐฎีกาบรร ว่าตุกรสงฆคณะคัสชะยา
 อันว่าแสดง โมคคัลลถานะนี้ประเสอรรฐิ เถอศกกว่านิกรสāvกทังหลาย
 ยอคยักด้วยฝ่ายวิทธิ แถ

คัสสั คุณัน ปกาเสณัน โค สัสสกา อาท อันว่าสมเด็จมหา
 มุเนศวัระวา โถกอาจารย์บพิตร เมื่อจะประกาศิตซึ่งคุณวัระวา
 แห่งพระมหาโมคคัลลถานะเถระ ก็ครัดพระคาถา แก่พระภิกษร
 ภิกษรนนันยาทิตคังงนี

ทเมตวา โย อทันตานัน นาคาทันน มหาปเถ

ทเปสสิ ตัง มหาวิริ นมันตุ สิริสาธโวติ

ตุราภิกษุภิกษุนันทงหลาย หมายอันมีธรรมธราชาร อันว่า
 พระมหาโมคคัลลถานผู้ใด ธรรมานได้ซึ่งสัตตทงหลาย หมายมี
 คันว่านาคราช อันมีวิทธิอำนาจมะโหฬาร อันบุทคตผู้อันจทรมาน

บมิได้ ชกตั้งงส์ตวทงงหลายไว้ ในนรรคา อัมฆางโคตตมา
ประเสอรวรติ อันเดอศถำมรรคา สำชโว ตุร่ำสำธุสับบุรุษุ พุทธุ
บาสกอุบาสีถำ อันว่ำทำนทงงหลาย จงตั้งงจิตรถวายนมัสการ
ซึ่งพระมหาโมคคัลลนเถรนั้น อันเชอมีสรพความเพียร สักกัด้วย
เสียรแห่งอาตมา ด้วยใจสรัทธานันต์แห่งทำนทงงปวง เทอญ

หน้า โทปนันทวัตถุ นิจฺฐิตฺติ อันว่ำถกษณสูตรอันพรรณนา
หน้า โทปนันทาเสียรพิศ อันลัมเด็จพิชิตมารเจ้าบ้นทุด เส็รจ
บริบูรณพระธรรมเทำนี แถ

พุทฺธสิริตฺเถเวณ สังกายิตฺตํ นันโทปนันทวัตถุ นิจฺฐิตฺติ
เถโร อันว่ำพระมหาเถร อันเปนพระชินนโทรรสำ พุทฺธสิรินาม
ผู้ชื่อพระมหาพุทฺธสิริกสำแดง สังกายิตฺตํ แถแต่สิธิษฐพจนมคช
สิธิฐฐุ ให้เกลี้ยงเถตาในบทพระบาศิ หน้า โทปนันทวัตถุ
อันมีในนทโทปนนทปกรณัม นิจฺฐิตฺติ กสำเร็จในคำนานนิตาน
อิติ เมาะ อิมินา ปกาเรน ด้วยประการดั่งนี้ แถ

อหิ สิริปาไลนาม เตสํ ชนानํ ปสาทาย นันโท-
ปนันทวัตถุ สิธิฐฐุ พุทฺธสิริตฺตํ สิวตฺติกมาถ สังกายามิ
อหิ อันว่ำข้า สิริปาไล ผู้ชื่อพระมหาสิริปาไลประกาศ
นาวจท โดยพระนามแต่บุรพาทิบรรพชช ครั้นนิจฺฐิตฺติเวศน
เปนกระษัตริเพศวระวำ ชัมมธิเปสฺสชยเชฐฐุสุริยวสันนาม ชื่อเจ้าฟ้า
ธรรมธิเบศร ไชยะเชษฐสุริยวงษ สติครทยงศฤงฆาร วงษ์วรสถาน
มกคถ ตำกถเปนฝ่ายหน้า แถชำนิกสำแดงบท สังกายามิ

แต่งสติปัฏฐานทั้งสาม สติปัฏฐาน ให้เกิดขึ้นแก่ตามในพระบาท
 นันท โศภนนันทวิคฤ ซึ่งมิใช่มนโศภนนิทานสูตร พุทฺธมมัตถก
 แด่มิใช่มนมัตถกอันเจรอนญ ปสาทาย เพื่อจะให้จำเรอญปริดา
 ภิกขมย เคตฺ ชนานํ แห่งนิกรธรรมนพราหมณา แดเสวกามาตย
 ราชบัณฑิตย โสวัตถิกมาตฺ เปนถนิมรัตนภิกขุชิตกรรณา แห่ง
 เมธาในโลกยนี้ แด

๐ นนโท	พ่ายสีกัยช้าย	ภควา
ปะนนทะ	นาเคนทรา	กราบเกล้า
สูตร	ทีฆนิกายสา	ทรเดอศ
บริบูรณ์	ธรรมพระเจ้า	เทศน์ไว้กวรยอ ๗๖
๐ เจ้าฟ้าธรรม ท่านแท้		พยายาม
ชิเบศร	กุมารนาม	บอกแจ้ง
ไชยเชษฐ	บัญญัติคาม	ภิกภาพ
สุริยวงษ์	ทรงแต่งแกตั้ง	กล่าวถึงนันทโศ ๗๖

พระบาทนันทโศภนนิทานสูตรนี้ พระมหาพุทธสิริเถรเจ้าแต่งไว้
 แด่ก่อน บ่มีได้ดังพุทธสิริเถรเจ้าว่าเมื่อแรกแต่งพระบาทนี้สำเร็จนั้น
 พุทธสิริเถรเจ้าได้เท่านั้นเท่านั้น แดเจ้าฟ้าทรงพระผนวชกรมขุนเสนา
 พิทักษ์ มาทรงแต่งเป็นเนื้อความคำประดับครั้งนี้ เมื่อสำเร็จนั้น
 พระพุทธสิริเถรเจ้าได้ไปแล้วได้ ๒๒๗๗ ปีกับ ๓ เดือน ในวาร ๑ ๑ ๘
 ทุติยาสารบิมโรงนักตรอษฐศก จุฬาสักราช ๑๐๘๘ คศ แดแต่แต่ง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งเพื่อความจำเป็นในครั้ง
นี้ แดจะ
รู้ว่าว่างอยู่นั้นจะไกลกันสักสิบปีนั้นนับมิได้แจ้ง

เมื่อแรกแต่งพระมหาชาติคำหลวงนั้น จุดสักกราชได้ ๘๔๔ ศก
แต่งนันทโทปนันทสูตรคำหลวงครั้งนี้ จุดสักกราชได้ ๑๐๘๘ ศก
ว่างกันอยู่ถึง ๒๔๔ ปี

นันทโทปนันทสูตร ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
มีอยู่ในพระคัมภีร์ที่ขนิภายสันตติยธรรมคัมภีร์ก่อน นันทโทปนันท
สูตรอันมีในพระอรรถกถาแก่พระคัมภีร์อุปทานนี้ อันพระมหา
พุทธสิริเดวเจ้าแต่งแปลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
ก่อนเดอຍ บุคคลผู้มีปัญญาอย่าพึงสงสัยได้ว่า นันทโทปนันทสูตร
นี้นอกคำพระอาณนัทแตนอกสังคายนาย นันทโทปนันทสูตรนี้มีใน
สังคายนายแท้จริง แด

ข้าพระพุทธเจ้า นายสัง }
นายสา } ชุบพระบาท นายทองชุบเพื่อความ

พระสมุทชาวอย่างนี้ โบกด้วยผู้หนึ่งตามครั้ง จึงตงน้ำกันเชื่อม
ครั้งหนึ่ง จึงเขียนพระอักษร แล้วจึงตงน้ำกันเชื่อมอีกตามครั้ง
แม้ว่าต้องนำมาได้ตบเดือนเดอຍ อย่าง โบกด้วยผู้หนึ่งแตน้ำกันเชื่อมนี้
ของหลวง ไชยภักนอกราชการทูตเกล้าทูลกระหม่อมถวาย

พระสมุทนี้ซึ่งได้หนัก ๒ | ๓
๒ | ๒

